

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXIII

Liepa - July 20, 1978

Nr.28

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KAS LIKO IŠ HELSINKIO

Disidentų bylos ir atominės derybos

Vytautas Meškauskas

Suderindami disidentų Ščaranskio, Ginzburgo ir Viktoro Petkaus bylas su svarbiom Vance-Gromyko derybom Ženevoje dėl branduolinio apsiginklavimo apribojimo, sovietai aiškiai norėjo parodyti visam pasauliui ir savo pavaldiniams, kad pagrindinės žmonių teisės yra jų 'vidaus reikalas', į kuri JAV neturi, negali turėti ir net nenori turėti jokios įtakos. O tie, kurie dėl to skundžiasi užsienio korespondentams, gali būti patraukti atsakomybėn ne tik už savo tėvynės 'apšmeižimą', bet ir išdavimą, baudžiamą net mirtimi. Juk Valstybės Sekretorius Vance, prieš išvykdamas į Ženevą, net du kartus rado reikalo pareikšti, kad derybos dėl strateginių ginklų apribojimo (SALT) yra taip gyvybiniai svarbios, kad jas negalima susieti su paskirų žmonių likimu!

Tiesa, SALT susitarimas turi būti ratifikuotas senato, kuriame pasigirdo balsų, kad tą susitarimą vis dėlto reikia susieti su pirmom dviem minėtom bylom. Taip pavyzdžiui, senatorius Daniel Mohniham (dem. N.Y.) pareiškė: Kas dabar vyksta Sovietų Sąjungoje nėra naujiena. Nauja yra tik tai, kad JAV vyriausybė su tuo tyliai sutinka, tas sutikimas ribojasi su taktininkavimu'. Senatorius Henry Jackson (dem. Wash.) reikalavo jau griebtis ūkinių represijų - ne parduoti sovietams amerikiečių technologijos.

Maskva, žinoma, tokių pareiškimų turėjo laukti, bet su jais nutarė nesiskaityti, nes, pirma, senatas SALT susitarimą svarstys tik kitų metų pradžioje, o antra, jei visi geri pageidavimai, kurie buvo paskelbti kongreso posėdžių salėse ir įrašyti į kongreso protokolus būtų nors maža dalimi išpildyti, pasaulis jau seniai atrodytų kitaip. Įkarščiui praėjus, kal-

kuliuoja Kremlius, senatoriai ir kongreso atstovai - kai atsidurs prieš klausimą taika ar karas - visados pasisakys už taiką, nes amerikiečių nuotaikos šiandien nėra tokios, kad jie norėtų bet kam pasiaukoti.

Jei taip, iš to prašytusi išvada, kad Helsinkio Aktas tik išprovokavo kelioliką ne-nuoramų pakelti savo galvas kas tik leido sovietų saugumui juos suimti, ištremti į užsienį ar pasodinti į kalėjimus - vienaip ar kitaip izoliuoti

juos nuo platesnės visuomenės. Už tat senatorius Packwood (Oreg.) net pasiūlė paskelbti tą Aktą niekingu. Tai būtų panašu į dešimties Dievo Įsakymų atšaukimą. Juk ir tie kasdien yra milijonus kartu laužomi ir yra tik daugiau siektinas idealas, o ne tikrovė.

Realiam gyvenime, ypač turint reikalo su sovietais, situaciją reikia vertinti daugiau ciniškai negu idealistiniai. Jei vadinami Vakariai (Nukelta į 2 psl.)

PADEKIME VIKTORUI PETKUI

Ryšium su Viktoro Petkaus teismu, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pasiuntė Prezidentui Carteriui tokio turinio telegramą:

Jūs pasmerkėte disidentų teismus Sovietų Sąjungoje. Gerėdamiesi šiuo Jūsų žygiu ir jį remdami, mes taip pat tikime, kad Jūs paremsite savo žodžius diplomatiniais, politiniais ir ūkiniais veiksmais. Mes ypač norim atkreipti Jūsų dėmesį į Viktorą Petkų, Lietuvos Helsinkio Grupės narį, kurio teismas dabar vyksta lygiagrečiai su Ščaranskio ir Ginzburgo teismais. Petkus jau praleido 12 metų sovietų lageriuose. Jo vienintelis nusikaltimas yra jo nuolatinis reikala lavimas, kad lietuviams būtų leista naudotis pagrindinėm žmogaus teisėmis. Jo areštas ir teismas yra daugiau negu saivališkas veiksmas nukreiptas prieš vieną žmogų. Tai būdingas okupanto, Sovietų Sąjungos, išpuolis prieš okupuotą tautą, Lietuvą, kurios neteisėtą įjungimą į Sovietų Sąjungą Amerikos valdžia atsisako pripažinti. Todėl mes raginame

Jūs pakelti balsą Viktorui Petkui apginti.

Dr. Kęstutis J. Valiūnas
Vyriausiojo Lietuvos
Išlaisvinimo Komiteto
pirmininkas

Panašaus turinio telegramos buvo pasiųstos Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijos pirmininkui ir tos Komisijos JAV atstovui Ženevoje, Šveicarijoje.

GELBĖKIME VIKTORĄ PETKŲ

Disidentą Viktorą Petkų Vilniuje nuteisus kalėti 10 metų ir 5 metams ištremiant iš Lietuvos į Rusiją, visame pasaulyje laisvieji lietuviai organizuojasi jį gelbėti.

Amerikos lietuviai, ypač imasi stiprios akcijos, kad šalia kitų nuteistų dviejų disidentų Ščaranskio ir Grinsburgo, laisvinime nebūtų pamirštas ir Viktoras Petkus.

Organizacijos ir paskiri asmenys kviečiami rašyti laiškus ar siųsti telegramas prezidentui Carteriui, savo senatoriams ir kongresmanams, kad ir Viktoras Petkus būtų išlaisvintas.

Lietuvių Enciklopedijos leideiui Juozui Kapočiui PLB seime įteikiama pasižymėjimo lentelė. Iš kairės: Br. Nainys, J. Kapočius ir sėdi vysk. A. Deksnys.

V. Bacevičiaus nuotr.

PASaulio LIETUVIŲ DIENOS

ANTANAS JUODVALKIS

Didysis lietuvių renginys — Pasaulio Lietuvių Dienos — jau praeityje. Jos įvyko 1978 m. birželio 27 — liepos 4 dienomis Toronte, Kanadoje. DIENOS buvo pradėtos mokytojų studijomis ir sportininkų žaidynėmis. Vėliau prasidėjo PLB seimo posėdžiai, meno parodų lankymas ir dainų šventė. Penktadienio, šeštadienio ir sekmadienio vakarai buvo skirti įvairaus pobūdžio pasilinksminimams ir susipažinimui.

Oficialus sporto žaidynių atidarymas ETOBI-COKE priemiesčio "Olimpium" stadijone įvyko liepos 29 d. 7:30 val. vak. Atidarymas buvo blankokas, nes tuo pačiu metu jauni mas išplaukė laivu į Ontario ežerą pasilinksinti, o dalis sportininkų dar tebelenktyniavo. Ateityje tokius dalykus reikėtų labiau derinti.

V PLB Seimas

Seimo posėdžiai prasidėjo liepos 1 d. ir tęsėsi iki liepos 4 d. Royal York viešbučio salėse.

Posėdį atidarė ir suvažiavusius atstovus bei svečius pasveikino seimui ruošti komiteto pirmininkas dr. Juozas Sungaila. Sugiedotas Lietuvos himnas. Invokaciją sukalbėjo tėvas J. Borevičius, S. J., PLB valdybos vicepirmininkas. Pakviestas PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys oficialiai atidarė seimą ir pasiūlydė gausių atstovų skaičiumi, atstovaujančių 11 kraštų. Šį kartą daugumoje buvo tikri gyvenamų kraštų atstovai ir labai mažai antrinių — pakaitalų. Buvo išrinkti teisėti 139 seimo atstovai, o seime dalyvavo 106. Dalis, dėl įvairių priežasčių, negalėjo atvykti, o kandidatai, dėl trumpo laiko, nespėjo pasiruošti.

Pirmininkas Br. Nainys pasiūlė į prezidiumą pirmininku inž. Vytautą Kamantą, vicepirmininkais — dalyvaujančių Kraštų valdybų pirmininkus, o seimas papildė ir kitų Kraštų atstovais. Pirmininkas V. Kamantas į prezidiumą dar pakvietė PLB pirm. Br. Nainį ir komiteto pirmininką dr. J. Sungailą. Tokiu būdu, prezidiumas buvo sudarytas net iš 14 narių ir trijų sekretorių. Pirmininkaujančiam V. Kamantui pasiūlius, Vaclovas Kleiza buvo išrinktas parlamentaru (taisyklių aiškintoju).

Spaudai buvo paruoštas stalas, bet nebuvo aprūpintas jokia informacine medžiaga bei PLD leidiniais.

Sudarytos šios komisijos: mandatų — 8 nariai, registracijos — 4 nariai. (Pavardžių nespėjau užsirašyti, o kitokios informacijos spauda negavo). Komisijų sudėtį pasiūlė valdyba ir tik vienas kitas narys buvo papildytas iš salės.

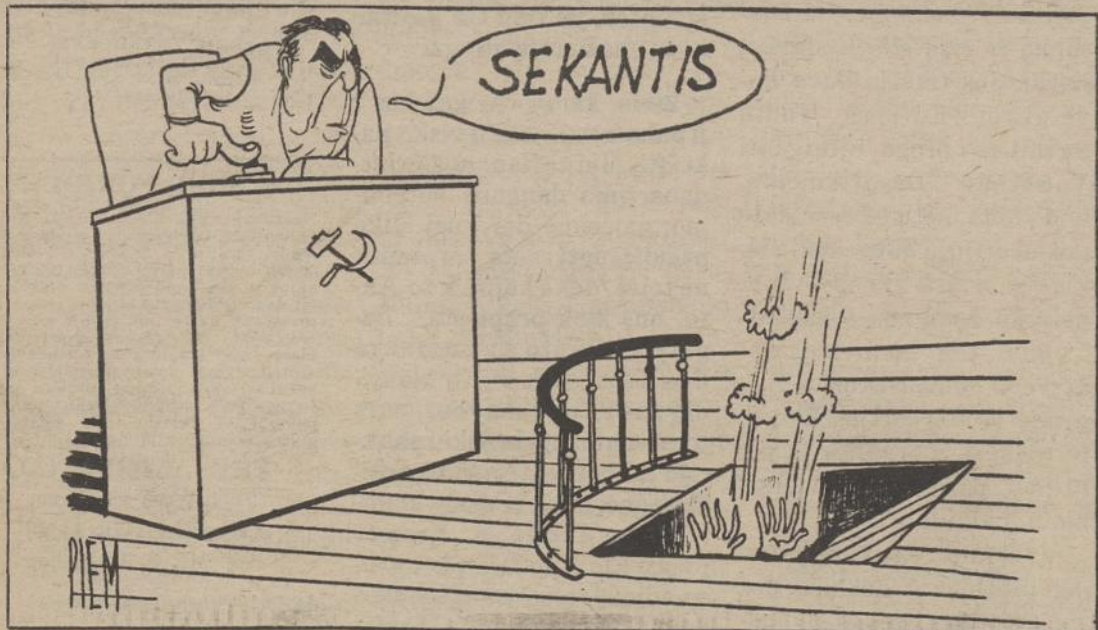
Sveikinimai

Taupant laiką, žodžiu sveikino VLIKo pirm. dr. K. Valiūnas, PLD ir Dainų šventės komiteto pirm. J. Simanavičius, ALT S-gos pirm. inž. A. Mažeika, ALTos pirm. dr. K. Bobelis, PLB garbės pirmininko S. Barzduko sveikinimą perskaitė inž. R. Kudukis, o vyskupo V. Brizgio — A. Gečys.

Darbotvarkės priėmimas ir vykdymas

Patiektoji darbotvarkė sulaukė gyvų diskusijų ir buvo dalinai pakeista, perkelti kai kuriuos punktus iš vienos dienos į kitą. Dėl kaitaliojimo, konstitucijos pakeitimas neįvyko.

(Nukelta į 8 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Prancūzijos prezidentas jaučiasi gavęs laisvas rankas — Naujos Egipto-Izraelio derybos — Politiniai sovietų laimėjimai reikalauja daugiau suveržti diržą...

Pereitą savaitę daug dėmesio buvo skiriama disidentų byloms, Carterio vizitui Vokietijoje, Bonnos viršūnių konferencijai ir SALT deryboms. Tai tačiau nesusitabdė kitos veiklos, kurios reikšmė paaiškės vėliau. Viena iš jų yra Prancūzijos prezidento Giscard d'Estaing aktyvumas. Anot londoniško The Economist, jis 'elgiasi kaip išvaduotas žmogus, žinodamas ko nori ir pagaliau būdamas laisvas tai daryti'. Mat, per pirmus keturis prezidentavimo metus jis neturėjo reikalingo autoriteto, tačiau po paskutiniųjų kovų mėn. seimo rinkimų jo prestižas pakilo. Jis atkreipė pasaulio dėmesį pasiūsdamas savo parašytinius į Zairę, tačiau ilgainiui svarbesnį žygį jis padarė namuose panaikindamas ūkinę kontrolę, kuri Prancūzijos ūkį stabdė 30 metų. Grįžti prie laisvo ūkio Giscardą paskatino įsitikinimas, kad pramoniniai kraštai turi atgauti da li savo prarasto judrumo ir iniciatyvos, ypač investicijos srityje, jei nenori susilaukti ūkinės krizės. Jis norėtų į Europos ūkinę bendruomenę įtraukti Ispaniją, Portugaliją ir Graikiją, tuo būdu sustiprindamas jos pietinį bloką prieš vokiečių-britų hegemoniją joje. Tai nelengvas uždavinys, nes nei Prancūzijos, nei Italijos ūkininkai, gaudami geresnes kainas toje bendruomenėje, nenori susilaukti konkurencijos. Prieš Ispanijos įjungimą į Bendrąją Rinką yra pasisakę Prancūzijos komunistai ir gaulistai, kurių vadas Jacques Chirac kritikuoja ir savo prezidento Afrikos politiką. Toji, girdi, išeinanti Amerikos naudai. Giscard iš tikro neina De Gaulle pėdomis, kuris norėjo specialių Santykių su Maskva, kas gali būti paaiškinama ir pasikeitusia situacija. Amerikai silpstant, Maskva darosi pavojingesnė už Washingtoną.

Kiekvienas aktyvumas gi yra susijęs su pavojais. Kad taip yra gražiai paryškina įvykiai Chad valstybėje, kuri yra į pietus nuo Libijos. Giscard ten išgelbėjo prezidento Malloum vyriausybę pasiūsdamas savo kariuomenę. Ten jau seniai eina kovos tarp šiaurinės dalies gyventojų mahometonų ir pietinės gyventojų daugumos. Mahometonai yra remiami Libijos. Be Prancūzijos iškišimo jie būtų laimėję.

Išlaikymas Malloum vyriausybės prancūzams nemažai kainuoja ūkiškai, sakoma kad net milijoną dolerių į dieną. Ten esą tarp 1,200 ir 2,500 prancūzų karių ir naikintuvų-bombonešių eskadrilė. Be to, palaikymas pietinės vyriausybės drumsčia prancūzų-arabų santykius. Todėl paskutiniu laiku Paryžius pradėjo spausti Malloum kaip nors rasti bendrą

kalbą su sukilėliais. Nors iš dabartinių derybų Tripolyje nesitikima dar susitarimo, tačiau - jei savo globotinius Libija paspaustų taip, kaip Prancūzija savo - kompromisas ir taika yra galima.

Žymiai mažiau buvo viliamasi iš liepos 17 d. Londone prasidėjusių Izraelio-Egipto pasitarimų, tarpininkaujant Valstybės Sekretoriui Vance. Situacija prieš prasidedant pasikalbėjimams buvo tokia, kad Egiptas reikalavo Izraelio pasitraukimo iš visų po 1967 m. karo okupuotų teritorijų, į ką Izraelis atsakė sustiprindamas jose kolonizaciją. Savo saugumo sumetimais Izraelis norėtų tas teritorijas ir toliau kontroliuoti, nors ir padidindamas vietos arabų savivaldą. Taip dalykams susiklojus - sunku įžiūrėti kokį kompromisą galėtų pasiūlyti Vance. Kissingerio teigimu per NBC, sunku laukti, kad bet kuri pusė viešai atsisakytų nuo savo reikalavimų. Paskutinėmis dienomis tačiau, Sadat lankantis Europoje, Begino vyriausybė parodė tam tikro lankstumo. Sadatas kalbėjosi su opozicijos Izraelio seime vadu Perez, kuris laikomas 'sukalbingesniu' už dabartinį ministrą pirmininką, po ko tas pasiuntė pas Sadat savo krašto apsaugos ministrą Weizman, kuris irgi laikomas 'minkštesniu' už Beginą. Izraelis galėtų daugiau pasiekti Londone derėdamasis su vien Egiptu, negu Ženevoje, kur dalyvautų visi jo kaimynai ir pirmininkautų amerikiečiai su sovietais kartu. Tai būtų, žinoma, sovietų laimėjimas. Prisimintina, kad Ženevos konferencija su šaukti nutarė JT Saugumo Taryba po 1973 m. karo, bet ji vis buvo atidėliojama dėl tiesioginių derybų tarp Egipto ir Izraelio.

Kaip situacija pasikeitė Azijoje parodo faktas, kad Hawajuose tyliai prasidėjo vietnamiečių-amerikiečių pasitarimai dingusių be žinios karo metu reikalu ir Hanojaus režimas už savo talką ne tik nieko nereikalauja, bet ją tiesiog siūlo. Jis taip pat pageidauja diplomatinio santykių, neminėdamas 'reparacijų'. Nors Hanojus apsisprendė, kad ateitis priklausys Sovietų Sąjungai, jam gali praverst geresni santykiai ir su Washingtonu

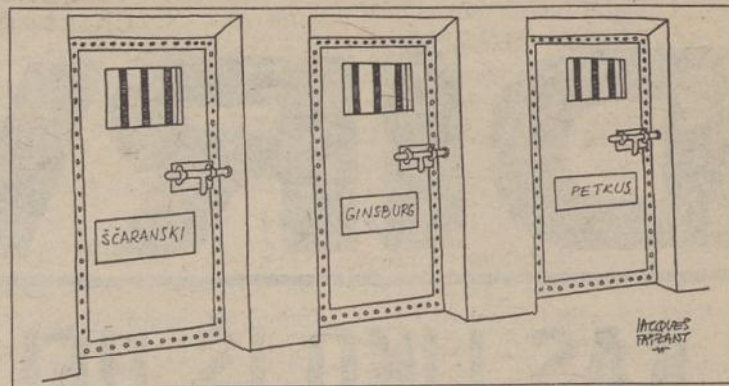
Sovietai toli gražu nėra linkę būti labai duosnūs savo satelitams. Sovietų parama Vietnamui vertinama 500 milijonų dolerių į metus, o ki niečių buvusi apie 300 milijonus. Priimdami Vietnamą į savo ūkinę bendruomenę, so vietai išdalins jo išlaikymo našta savo satelitams Europoje. Jau dabar tie turi prisidėti prie sovietų avantiūrų

Afrikos finansavimo. Taip jie buvo priversti mokėti už Kubos nerafinuotą cukrų dvi gubai daugiau negu pasaulinės kainos. Žinoma, Vietnamui, mainais už žemės ūkio produktus, jie galės parduoti savo pramonės gaminius, kurie niekur kitur negali konkuruoti su kapitalistinių kraštų produktais. Tarp kitko šiuo metu europiniai satelitai Sovietų Sąjungai yra išskolinę 2.1 bilijonus dolerių.

Kalbant apie ūkines paramas... Prosovietinis perversmas Pietų Jemene, apie kurį jau rašėme pereitam Nr., sujaudino kitas arabų valstybes, kurių 16 atstovų susirinko liepos 2 d. Kaire, pasitarti ką toliau daryti. Protesduodamos prieš Sadato kalbas su Izraeliu pasitarimuose nedalyvavo Sirija, Irakas, Libija, Alžyras bei PLO. Pietų Jemeno ūkinė gerovė priklauso nuo naftos rafinerijos Adene ir prekybos tame judriame uoste. Dabar Saudi Arabija ir Kuwaitas nutarė sustabdyti naftos tiekimą tai rafinerijai. Tą patį žadėjo padaryti ir Irakas, kuris, norėdamas parodyti savo nepriklausomybę nuo Sovietijos, neseniai sušaudė 27 komunistus, kurie buvo suimti prieš 3 metus. (Tai eąs išėjimas Maskvai, aiškino Irako valdovas Newsweek korespondentui.) Kairo konferencija nutarė visus santykius su Jemenu 'užšaldyti', kas sovietus privers ten turėti daug daugiau išlaidų. Iki šio Saudi Arabija, nepaisant jau seno Pietų Jemeno palinkimo į marksizmą, Adeno vyriausybę tyliai paremdavo. Dabar arabai tikisi, kad tokios paramos 'užšaldymas' iššauks naują sukilimą.

• Dr. Bronius Nemickas, VLIKo vicepirmininkas politikos ir teisių reinkalam, Pavergtų Tautų Savaitės išvakarėse, birželio 7-8, dalyvavo Pavergtųjų Europos Tautų Seimo delegacijoje ir lankėsi Amerikos Valstybės Departamente ir Kongrese. Delegacija lankėsi Valstybės Departamente, pas kongreso pirmininką, politinės komisijos pirmininką ir visą eilę Kongreso narių. Jos tikslas buvo Pavergtųjų Europos Tautų Savaitės proga įtaigauti Valstybės Departamentą, kad šių metų Prezidento deklaracijoje būtų labai aiškiai pabrėžta tvirta J.A.V. politika žmogaus teisių atžvilgiu, tuo būdu siekiant atsverti nenusisėkusios Belgrado konferencijos baigtį, ir prašyta moralinės ir politinės paramos disidentiniam judėjimui.

Vykstant pasikalbėjimui dėl prezidento deklaracijos turinio, buvo progos su Val-

stybės Departamento pareigūnais pasiaiškinti ir kitais klausimais. Čia Nemickas atkreipė dėmesį į bolševikų suintensyvintą Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose — Estijoje ir Latvijoje — vykdomą rusifikaciją ir rusiškąją kolonizaciją. Be to, jis kėlė klausimą, ar Valstybės Departamentas negalėtų peržiūrėti ir pakeisti savo nusistatymo Pabaltijo valstybių diplomatinio testinumo požiūriu, nes dabartinė politika veda prie diplomatinio atstovybių išnykimo, kadangi negalima įvesti naujų ir jaunesnių žmonių, neturinčių nepriklausomos Lietuvos diplomato statuso. Valstybės Departamento pareigūnai pažadėjo tą dalyką patyrinti.

Delegaciją priėmė Europos Reikalų sekretoriaus pavaduotojas William H. Luers ir Rytų Europos reikalų direktorius Nicholas G. Andrews. (E)

Kas liko iš Helsinkio...

(Atkelta iš 1 psl.)

būtų pakankamai galingi ir norėtų, jie, rasit, ir galėtų pasaulį pertvarkyti pagal savo kurpalį. Bet nūdien, kaip matome, Azijoje ir Afrikoje iniciatyva priklauso sovietams. Ir jei taip, kam jiems prireikė tokiu momentu to nelaimingo Helsinkio Akto? Juk be jo jiems eitųsi daug sklandžiau! Dabartinis triukšmas, tegul ir laikinas, greičiau liudija kaž kokios aukštesnės galios egzistenciją - pagal mūsų liaudies patyrimą - kad Dievas kiauilei visdėlto ragų nedavė. Juk sovietai patys, niekieno neverčiami, Helsinkio Aktu pasistatė elgesio standartą, kuris, tiesa, šiandien dar nėra - kaip ir 10 Dievo įsakymų - tikrovė, bet tai nereiškia, kad tas Aktas nebus vėl prisimintas, jei tam tik pasitai-kytų mažiausia proga.

Žinia, karas - ar kažkas jį panašaus - galėtų viską pakeisti. Jei tačiau, nežiūrint dabartinio dangaus sutemimo, galėsime dar kurį laiką pasidžiaugti taika, tarptautinė teisė, dėka kaip tik to Akto, bus kiek praplėsta. Pagal jį visi Akto signatarai gali kelti žmonių teisių klausimą pas kitas valstybes, nors ir nėra numatyta jokių sankcijų su tomis teisėmis nesiškaičiams. Pasak kongresmaną Dante B. Fascett (dem. Flo.), mišrios kongreso administracijos Helsinkio komisijos pirmininką, sovie-

tai ir jų satelitai Helsinkyje padarė taktinę klaidą ir Belgrade, kritikuodami JAV ir kitas Vakarų valstybes už jų nusižengimus žmonių teisėms - nedarbą, rasizmą, nusikaltimų plėtimąsi, išikišimus į Vietnamą, Čilę ir kt., nes jie keldami tokius klausimus su tiko, kad jie nesudaro nelegalaus kišimosi į kitų valstybių vidaus reikalus. O tai galų gale reiškia, kad žmonių teisės bet kurio signataro krašte yra jau tarptautinio dėmesio dalykas (žiūr. jo str. vasaros Foreign Policy žurnalo Nr.: 'Ar žmonių teisės pergyveno Belgradą?'). Pravartu atsiminti, kad nors karo metu niekas nesilaikė Ženevos ir Haagos konvencijų nutarimų kaip turi būti vedamas karas, po karo visdėlto Nuerenberge pagal jas buvo teisiama ir baudžiama - tiesa, tik nugalėtų valstybių piliečiai, bet teisę visados nustato tik kovą laimėję...

ATITAIŠYMAS

V. Meškausko straipsnio "Vietnamas — antra Kuba?" (Dirva Nr. 27, 3 psl.) skiltys sumaišytos. Straipsnis turėjo prasidėti trečiąja skiltimi: "Mes jau pastebėjome paskutinėje..." Atsiprašome.

WANTED JOURNEYMEN or 1st Class Skilled TOOL MAKERS TOOL ROOM MACHINISTS ENGINE LATHE OPERATOR

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

Medium size tool and manufacturing plant.

We pay top wages for the right person.

Overtime available.

Above average fringe benefits, we pay half of insurance. We will offer a profit sharing and Retirement program.

Only persons with tool room experience need only. Call PATRIOT TOOL MAKERS 513-561-4424. (26-28)

WANTED 1ST CLASS MACHINISTS

We're small, fast growing company that believes in high-quality and good working relationships.

ENGINE LATHE & MILLING MACHINE OPERATORS. Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints & close tolerance. We offer excellent wages, company paid medical, life insurance and pension plans... and a chance to grow with us.

AKRON EXTRUDERS, INC.

1119 Milan Street

Canal Fulton, Ohio 44614

(216) 854-4111

(27-29)

SHOP FOREMAN

Near west Side Cleveland Co. has an immediate opening for a shop foreman. This is a "hands-on" position requiring extensive knowledge of machine tools, maintenance and repair of same. Must be able to read blue print and carry out verbal and written production orders. Some supervisory and training experience is required. This position will lead to eventual advancement to Shop Supervisor. Substantial benefits packet. Send brief resume and salary requirements to:

THE ASTRUP CO.

2937 West 25 Street

Cleveland, Ohio 44113

Att. Mr. R. L. Bishop

An Equal Opportunity Employer M/F (27-29)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUBAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiros numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomėnė • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVIŲ MOTERŲ ĮNAŠAS KOVOJE DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ

Š. m. birželio 4-9 d.d., Phoenixe, Arizonoje, vyko General Federation of Women's Clubs 87-ji metinė konvencija, kurioje lietuvių Moterų Klubų Federacijai atstovavo Margarita Samatienė. Mūsų atstovė konvencijai pristatė rezoliuciją, kuria General Federation of Women's Clubs įpareigojimą įsteigti žmogaus Teisių Komitetą.

Kai šioji rezoliucija moterų atstovių buvo vienbalsiai priimta, tada General Federation of Women's Clubs prezidentė Mrs. Harry Wagner Jr., oficialiai paskelbė: "...Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pristatyta rezoliucija priimta, ir naujai išrinktai šioje konvencijoje General Federation of Women's Clubs administracijai tenka atsakomybė įsteigti žmogaus Teisių Komitetą".

Apie šį įvykį sekančią dieną paskelbė The Arizona Republic dienraštis. Štai tos rezoliucijos ištraukos:

Kadangi žmogaus teisių varžymą ir niekinimą griežtai smerkia vakarų pasaulio demokratinės santvarkos; ir

kadangi tūkstančiai žmonių šiandieną kenčia spaudą ir yra brutaliai persekiojami įvairiuose pasaulio kraštuose, o ypatingai laisvojo pasaulio dėmesį atkreipė drąsieji kovotojai — disidentai komunistų valdomuose kraštuose, rizikuodami savo gyvybe ir savo šeimų saugumu, atkakliai gindami žmogaus teises, ir už tai jie atleidžiami iš darbų, jiems draudžiama kalbėti ir klausyti; jiems neleidžiama išvykti į laisvojo pasaulio kraštus pas savo šeimos narius; jie deportuojami į gulagus; todėl

kadangi General Federation of Women's Clubs yra plačiausia ir pirmaujanti tarptautinė moterų organizacija, turinti pasaulio moterų lyderės vardą, ir svarbią įtaką Amerikos visuomeniniame ir politiniame gyvenime; todėl

prašoma, kad 87-ji General Federation of Women's Clubs konvencija priimtų

šią rezoliuciją ir pavestų naujai išrinktai General Federation of Women's Clubs administracijai įsteigti žmogaus Teisių Komitetą, kurio pagrindinis tikslas būtų rinkti žinias apie nušizengimus žmogaus teisėms, kur jos brutaliai niekinamos, neatidėliojant į tai reaguoti ir pradėti atitinkamai veikti. Rezoliuciją pasirašė Margarita Samatienė.

Pristatant šią rezoliuciją, Margarita Samatienė pasakė įžanginę kalbą, kuri buvo priimta gausiu plojimu. Ji pabrėžė, "kad žmogaus teisės priklauso kiekvienam žmogui; jos ateina kartu su žmogaus užgimimu, ir niekas neturi teisės jų atimti. Bet deja, šiais laikais yra kraštų, kurių valstybinės santvarkos elgiasi su žmogumi kaip su vergu, ir pavergtasis negali protestuoti, nei apsiginti. Vakarų pasaulį vis dažniau pasiekia žinios apie sovietinių teismų procedūrą, apie nekaltų žmonių deportacijas į Sibiro koncentracijos stovyklas. Tačiau nepaisant žiaurios bausmės, ne tik pačioje Rusijoje, bet ir jos pavergtuose kraštuose atsiranda vis daugiau disidentų; paminėtini vos keli iš daugelio: Sacharov, Kovaliov, Orlov, B. Gajauskas, V. Petkus, N. Sadūnaitė, O. Lukauskaitė — Poškienė, O. Pranckūnaitė. Ar ne mūsų pareiga už juos pasiskusti, kalbėti? Ar ne mūsų pareiga pristatyti pasaulio opinijai žmogaus žiaurumą žmogui? Ar ne mūsų pareiga mobilizuoti viešą opiniją prieš besiplečiantį terorą, sukurtą tų, kurie dedasi lygybės skelbėjais, liaudies rojus statytojais? Ar gi, mes moterys, neturėtume kelti organizuotą balsą, apeliuojantį į pasaulio sąžinę, tikslu pagelbėti pavergtiesiems, nužmogintiems įvairiuose pasaulio kraštuose? Argi mes negalėtume efektyviai panaudoti savo jėgą ir įtaką?

General Federation of Women's Clubs organizacijai, turinčiai pasaulinį prestižą ir įtaką, geriausiai tinka pradėti šią humanišką misiją, todėl Lietuvių Moterų Klubų Federacijos vardu siūlau šios konvencijos atstovėms priimti mano pristatomą rezoliuciją, ir ją prašau rekomenduoti naujai išrinktai General Federation of Women's Clubs administracijai."

Kaip sudaryti galimybes tobulintis lituanistikoje tiems, kurie yra baigę lituanistines mokyklas, Pedagoginį lituanistikos institutą ar kitus kursus?

Tą klausimą kėlė jaunimas, susirinkęs 1973 metais Dainavoje, Mokytojų studijų savaitėje. Entuziastų netrūko ir jau 1974 metų vasarą išbandyta lituanistikos seminaro idėja Beaumont stovykloje Ohio valstijoje. Pradėta su keturiais kursais. Šiandien po keturių Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos ryšių centro ruošiamų lituanistinių seminarų, studentai turėjo progą lankyti 21 skirtingus kursus. Kursantų susilaukta ne vien iš šiaurės Amerikos, bet ir iš Brazilijos, Urugvajaus ir Australijos. Šiais metais prisideda jaunimas iš Argentinos ir Vakarų Vokietijos.

Kas traukia jaunimą praleisti dvejus atostogų savaites aplinkoje, kurioje nėra maudymosi baseino, sporto priemonių, pramogų? Kodėl dalyviai išsėdi po septynias-aštuonias valandas paskaitose, po to dar kelias valandas ruošia pamokas ir atsisako angliškai kalbėti. Tikri dyvai, bet atsirado mūsų tarpe tokio jaunimo, kuriam rūpi tobulas kalbos kultūra, taisyklų, linksnis ar kirtis, vaizdingesnis žodynas, išsami literatūros analizė ir Lietuvos istorija su plačia perspektyva.

Rezultatų nereikia ilgai ieškoti. Pasiklauskite kursantų tėvų, kurių daugelis "skundžiasi", jog grįžusieji studentai taiso jų lietuvių kalbą. Beje, kaip išaiškinti atsitikimą, kad Lietuvoje gimęs ir mokslus baigęs suvalkietis kun. Vaišnio diktantą išlaikė tik ketvirtoji vieta? Labai aišku — jis tik pirmokas lituanistikos seminare!

Bent trečdalis kiekvieno lituanistikos seminaro dalyvių ne pirmokai, o "veteranai". Yra ir tokių, kurie dalyvavo visuose keturiuose seminaruose, todėl šiais metais ypač bandyta praplėsti programą tiems, kurie yra išklausę pagrindinius kursus. Šio seminaro dalyviai galės pasirinkti iš 11 kursų. Programa yra skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir Lietuvos

istoriją. Visi dalyviai privalės imti mažiausiai kečius kursus, bent po vieną iš viršminėtų sričių. Šie kursai bus dėstomi: LINKSNIAI IR PRIELINKSNIAI — mok. Stasys Barzdukas, BENDRINĖ LIETUVIŲ KALBOS RAŠYBA BEI SKYRYBA IR KALBOS KULTŪRA — kun. Juozas Vaišnys, S. J., LIETUVIŲ KALBOS KIRČIAVIMAS — prof. Antanas Klimas, ŽODYNO TURTINIMAS — prof. Antanas Klimas, DAILIUSIS SKAITYMAS — akt. Henrikas Kačinskas, POKARIO LIETUVOS POEZIJA — prof. Rimvydas Šilbajoris, LIETUVIŲ DRAMA — dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė, LIETUVIŲ LITERATŪROS ANALIZĖ — prof. Rimvydas Šilbajoris, LIETUVOS ISTORIJA 1772-1918 — prof. Ro-

mualdas Misiūnas, LIETUVOS ISTORIJA 1918-1940 — prof. Benediktas Mačiuka, LIETUVOS ISTORIJA NUO 1940 metų — prof. Benediktas Mačiuka.

Šią vasarą PLJS Ryšių centro penktasis lituanistikos seminaras ruošiamas rugpjūčio mėn. 6-20 d.d. "Loyola of the Lakes" rinkolekcijų namuose netoli Akron miesto Ohio valstijoje. Stovyklos mokestis yra \$120.00. Norintieji gauti įskaitas iš Kento valstybinio universiteto turi užsimokėti atskirą, papildomą mokestį už tris arba šešias ketvirčio valandas. Nedelsdami registruokitės, nes rašant šį straipsnį liko tik 10 vietų. Nepraleiskite neeilinės progos gilintis lituanistikoje. Dėl platesnių informacijų kreiptis: PLJS Ryšių centras, 2422 West Marquette Road, Chicago, Ill. 60629.

EMILIJA SAKADOLSKIENĖ

Šis bei tas SKIRPSTAS

Meno kūrėjai — jautrios ir dažnai jausmingos asmenybės, į aplinką reaguojančios vis savitai, net karštai, išpūdingai. Jie moka kilniai džiūgauti ir giliai kančią išgyventi, bet kartais ir pavydo ar neapykantos jausmas nesvetimas. O jausmų gaivališkumas lengvai gimdo susikirtimus. Visiems žinomi ypač aktorių tarpusavio kivirčiai — laikoma net įprastiniu reiškiniu. Mūsų išeivijoje gal daugiau girdėti savųjų dailininkų skersavimai (Chicagoje net dvi Čiurlionio galerijos). Būta ir muzikų susidurimų, pvz. K. V. Banaičio operos pastatymo proga. Jausminis asmenybių aštrumas regis sukliudė ir pastoviam mūsų išeivijos teatrui gyvuoti. Tik rašytojai lig šiol buvo susiklausymo pavyzdys. Gaila, ir ta darnumo tvirtovė jau eizėja.

• Nuotaikom iš vidaus pribrendus, paprastai ginčas kyla ir dėl eilinių dingsčių. Ar nepriklausomos Lietuvos tradicijos svarbu, ar gal dabar jų nebereikia? Konkursų ir premijų komisijų skyrimo precedūra — reikia laikytis nuostatų tikslumo ar ne? Kur L. Rašytojų draugijos pirmininko kompetencija, kur savi-valė? Kame tiesa ir kame jau kreivuma? Pakolei veikia išminties taurumas ir gera valia, klausimai lengvai išsivaldo be nuostolių. Deja, emigracijos pelkėse greit pridrygsta daugiau dirsių nei tikro javo.

• Šįmet LRD pirmininkui savotiškai įsikišus į premijos skyrimo komisijos normalų veikimą, tvarka pakriko. Ir pasigirdo iš LRD narių protesto balsai. Be abejo, vieništelis kelias tą negerovę tuoj užgniaužti ir ginčus be nuostolių baigti tebuvo — premiją išvis sustabdyti, palikti kitiems metams. Deja, nesu-siprotėta. Ir rašytojų draugijai įkirstas kreivas brėžis kaktoj. Blogiau, kad ir laureatui nemaža skriauda. Kas ta tūkstantinė, jei visuomenėj sukelta abejonė: ar teisėtai, ar tvarkingu būdu premija paskirta? Ar nebuvo čia kokio protekcinio patempimo? Iš tiesų meninė kūryba visad laukia tiesiai ir grynai pareikštos pagarbos, o ne su neskaniomis rūgštėmis lašu. Laureatė juk galėjo premiją laimėti ir be ypatingų komisijos kaitaliojimų. Bet jos gerbėjai persistengė, lyg jos kūrybos vertė patys netikėdami (net knygos leidėjai todėl įsisėdo į komisiją). Tai meškos patarnavimas, ir doras autorius tuo būdu tik įžeidžiamas.

• Panašiai kartus kąsnis teko pernai Ic. Merui (irgi to pat leidėjo knyga). Autorius gabus, dar pačiam pajėgume, rašo naujų ir tobulesnių veikalų, argi būtinai reikėjo taip spartuoliškai tempti aukštyn? Ic. Meras būtų suspėjęs normalia tvarka premiją laimėti, t. y. už naują, ne antrą kartą perspausdintą romaną (juoba, kad leidėjai dar nusišė perspausdinimo faktą). Neprikla. Lietuvoj ta pagrindinė premija tikrai būdavo teikiama tik už naujus, o ne kartotinius kūrinius. O tokia išskirtinė malonė — premijuoti nebe naują veikalą — tik nuvertina autorių be reikalo: tarsi jis jau nebepajėgus ką naujo sukurti, reikia tenkinti tik atšildytą putrą. Kūryboj tokių malonių nei protegavimų nereikia, nes tai užmeta kreivą šešėlį. Čia yra tiesaus kelio ir tyros garbės dalykas. Trumparegiškai persistengiant tik be reikalo užtėkšta dėmė LRD-jai. Ir ypač gaila, kad pora metų paeiliui nukentėjo nieko dėti mūsų grožinės raštijos kūrėjai.

Diplomatijos paraštėje (63)

Vaclovas Sidzikauskas

SKUTU BULVES...

Nevisi atvežtieji į Auschwitzą būdavo užregistruojami. Traukiniai su žydais iš Čekoslovakijos, Olandijos, Belgijos, Prancūzijos ir kitų kraštų buvo iškraunami ant specialių geležinkelinių platformų, netoli stovyklos. Jiems būvę pasakyta, kad jie vežami darbams, todėl jie vežėsi turėtas brangenybes, pinigus, rūbų ir apščiai maisto. Atvežtieji turėdavo palikti savo daiktus ant platformų, o jie buvo vedami "nuotėlinimui". Jiems liepdavo nusirengti ir nuogiems sueiti į patalpą, kuri tikrumoje buvo nuodingų dujų kamera. Jų lavonus sunkvežimiais nuveždavo į Birkenau, Auschwitzo kacetų padalinį, kuris buvo už 3 km., ten suversdavo į duobes ir, užpylę benzinu, sudegindavo.

"Nugazuotųjų" atsivežtąsias gėrybes tvarkydavo kacetų vadovybė, tačiau šiek tiek papildomo maisto tą dieną duodavo ir kaliniams. Ta dieną kacete būdavo vadinama "Kanada". Lageryje atsirasdavo cigarečių, šokolado, cukraus, visokių sūrų ir kitokių gėrybių, kurias pavogdavo tie kaliniai, kurie tvarkydavo daiktus. Draugai ir pažįstami dalindavosi tais daiktais, kiti jų gaudavo mainais už kokius nors daiktus ar už patarnavimus.

Darbas žyriaus kasykloje buvo sunkus. Iš gilių duobės reikėjo žvyra lopetomis mesti į vagonėlius, juos nustumti į paskirtą vietą ir ten išversti. Fizinio darbo nederbusiam, žyriaus kasykla ilgainiui reiškė tikrą mirtį. Tačiau po kurio laiko mane paskyrė į namų griovimo koloną. Reikėjo eiti į Auschwitzo miestelį, klumpės trindavo kojas, ir ten griauti medinius namus. Griovimas prasidėdavo nuo stogo. Į barakus dažnai sugrįždavom perlyti, sušalę, o išsidžiointi drabužių nebuvo sąlygų. Kaliniai mirė.

Drauge su manim atvežtieji čekai, teisėjai ir advokatai, jauni vyrai, po plaučių uždegimo išlėkė į laisvę per kaminą. Tuo man kritišku momentu po rytinio patikrinimo mane iššaukė mano pažįstamas lenkas, žadėjęs manim pasirūpinti, ir nusivedė mane į bulvių skutyklą. Jis buvo susitaręs su skutyklos "capo", kuris mane įrašė į tą koloną. Ten aš atsigavau, nes bulves skusdavom po stogu, krosniai kūrenantis. Laikas nuo laiko gaudavom išvirtų su lupynomis bulvių, o ir patys pagrauždavom žalią griesčių ar buroką.

Mirtininkus Auschwitzte vadindavo "arabais". Tai buvo dėl ligos ar iš bado

suvargę kaliniai, netinkami darbui, kurie slankiodavo po stovyklą laukdami mirties. "Arabai" dažnai laukdavo mūsų išeinant iš bulvių skutyklos ir maldaudavo bulvių lupynų. Skutykloje dirbo vienas lenkų vyskupas, lenkų laikraščio "Gazeta Warszawska" vyriausiasis redaktorius ir gerokas skaičius panašių, viso apie 60-70 žmonių. Tik išrinktieji turėjo privilegiją skusti bulves esesininkams, nes jos turėjo būti baltutėlės, be jokios "akies" ar faškelio. Prie tų išrinktųjų, deja, aš nepriklausiau.

Būdingiausi kacetų požymiai tai amžinas netikrumas ir nuolatinis kalinių užėmimas darbu, dažnai net vakarais ir šventadieniais, kad nedavus jiems progos tarp savęs bendrauti ir iš viso pailsėti.

Dažnai vakarais reikėdavo mokytis vokiškų dainų, nes varomos į darbus kolonos turėdavo dainuoti marsus ir linksmas dainas, tarp kitko ir Auschwitzo himną:

"Im Lager Auschwitz
war ich mal,
Manch einen Monat, Tag
und Jahr,
Doch denk' ich gern,
denk' ich gern,
An meinen Liebsten in
der Fern'."

Sekmadeniais reikėdavo piauštyti ir kapoti malkas, statyti akmenų tvoras, tam kad sekančią laisvą dieną ją nugriauti. Ir mano bulvių skutimo "idilija" truko neilgai. Vieną gražų rytą mūsų kolonos "capo" liepė mums išsirikiuoti prie skutyklos; atėjo kaceto pabaisa, Schaarfuener Palitsch, ir kiekvieno klausė ko jam trūksta, kad jis dirba bulvių skutykloje. Kai aš atsakiau, jog turi nesveiką širdį, jis žiauriausiu balsu suriko "Heraus" ir taip ant manęs užsimojo, kad aš nudūmiau, kiek tik mano klumpės nešė. Iki pietų pertraukos ir vėl dirbau žyriaus kasykloje, o po pertraukos saivališkai sugrįžau į bulvių skutyklą. Kiek

pasiraivęs skutyklos "capo" nei už ką atsidūrei kacete, mano numerį vėl įrašė ir aš. Ir tai nenuostabu, nes vėl tapau bulvių skutiku. Auschtze nuolatos būdavo čia turiu pastebėti, kad be apie 20.000 kalinių, taigi artimųjų ir draugų, kas jų visas miestelis. Buvai ne turi, niekas kitas su prižiū-tėtojais ir esesininkais imtinai, nežino nei kas buvai, (Bus daugiau)

PRANO ČEPENO

"NAUJŲJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJS" I tomas

brangi knyga visiems lietuviams, graži dovana kiekviena proga.

Kietais viršeliais, 560 psl. kaina \$15.00. Gaunama knygų parduotuvėse ir leidėjo adresu: Juozas Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Illinois 60160.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

VIENOS SAVAITĖS:

Rugsėjo 17 — \$845.00 Rugsėjo 22 — \$845.00

DVIEJŲ SAVAIČIŲ:

Rugpjūčio 6 — \$1245.00 Rugsėjo 3 — \$1195.00
Gruodžio 22 — \$1045.00

Visos grupės aplankys Kauną ir Trakus. Prie šių visų grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Dėl smulkesnių žinių ir registracijos kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Norintiem atskiviesti gimines iš Lietuvos sutvarkom iškvietim dokumentus.

PUIKIAUSIUS
KAILIUS

rasite tik pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANĄ
BURŠTEINĄ

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Joninių nakties raštai (1)

PAPARČIO ŽIEDAS

Jūratė Statkutė de Rosales

Rašau šį straipsnį 24-to birželio, naktis metu. Skaitytojus jis pasieks porą savaitių po Joninių, liepos mėnesį. Gal taip ir geriau..., nes "paparčio žiedo" straipsnis sugriau daug kam Joninių nakties romantišką. Tikiuos tačiau, kad sekantis "Ilgiausios dienos" aprašymas, romantikos sugriovimo nuomėdė su kaupu išpirks.

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Mes griežtai smerkiam Maskvos vedamą nutautinimo politiką mūsų tėvynė ir nuoširdžiai ryžtamės prieš ją kovoti. Bet savo nepadairumu — kartais ir patys jai pasiduodame. O ten tas nutautinimas vykdomas įvairiais būdais ir gudriu planingumu. Todėl tik patvairiu domesiu ir atidumu teįmanoma visas pavergėjo užmačias įžiūrėti ir jom laiku pasipriešinti. Juoba, kad mes svetur gana gausiai naudojames lietuviška spauda iš anapus uždangos, kuri okupanto cenzūros neatlaidžiai vairuojama. Ten išleidžiami raštai, ypač mokslo darbai mus džiugina ir žiniom praturtina. Betgi būtina kruopščiai atsijot visur įbrukamus "leninizmo priedus", be kurių joks spaudinys nepraleidžiamas. Deja, nesam gana akyli ir vieną kitą maskvinį priedą netyčiom apsižiojam.

Ilgus laikus rytų kaimyną vadinom — gudas, Gudija. Net dainose ir pasakose — tautosakoj tas žodis buvo gyvas, taip prigijęs. Kai Maskva stiprėdama išryškino rusų tautą, gudo vardas liko artimiesiems rytų slavams, kurie istoriniais laikais gyveno po Lietuvos valdžią ir yra mišrios kilmės: jotvingiai (aiščiai), krivičiai, dragovičiai ir kt. Bet dabar Maskva gudus stengias sulydyti su rusais, todėl iš mūsų kalbos išmetė gudo — Gudijos vardą, nes rusiškiau skamba baltarusis, Baltarusija. Tačiau laisvam lietuviui nederėtų sekti sovietinės politikos vėže ir savą kalbą siaurinti: tevar totinas gudo, ne baltarusio įvadas. Šis senas žodis — Gudija, gudas — savy neša ir mūsų tautos istorijos reikšmingus duomenis. Kaip lenkam turim savitą vardą (ne Paliokija), kaip vokiečių nevadinam germanais, o savaip, taip ir gudas telieka mūsų kalbos lobyne.

Caracas mieste, senamiesčio centre, priešais Kongreso rūmą, trys pastatai glaudžiasi vien prie kito: Valskybinė Biblioteka, senojo Universiteto rūmai, ir Šv. Pranciškaus bažnyčia.

Iš jų, seniausias ir gražiausias yra bažnyčia. Aukso dengti roccoco stiliaus altoriai, kairiame bažnyčios altoriuje berimasis medinis rūpintojėlis yra lyg magnetai, kurie mane įtraukia į senos bažnyčios vidų kiekvieną kartą, kai išeinu iš valstybinės bibliotekos.

Šv. Pranciškaus bažnyčia yra gal vienintelė Caracaso šventovė, kurios prieangyje vykta nuolatinės kovos tarp klebonų ir "stebuklingų daiktų" bei gydažolių pardavėjų. Klebonai šaukia policiją, varo stebuklų prekybininkus nuo bažnyčios durų, o tie, kur buvę, kur nebuvę, po poros dienų vėl grįžta su savo "kromeliais" į senasias vietas, taip, lyg nieko nebūtų čia atsitikę. Pagaliau, prieš du metus, energingas jaunas miesto burmistras gatvės prekybininkus nuvalė nuo viso miesto, o su jais, dingę ir margoji Šv. Pranciškaus prieangio ubagų bei prekybininkų publika.

Anų buvusių pardavėjų tarpe išsiskirdavo tvarkingai apsirendžiusi, vidurinio amžiaus, kamuoto veido, gydomų žolių pardavėja. Mėgdavau aš ją prakalbinėti; ji mane stebindavo savo žiniomis apie žoles, žavėdavo savo sveiku protu. Pav. kartą labai rimtai man paaiškino: "Kai žolė yra pašventinta bažnyčioje, ji geriau gydo, nes žmonės jai labiau tiki".

Man išrodė, kad moterėlės "gydymai" buvo artimesni Europos tradicijoms, negu vietinei indėnų medicinai. Užklausu ar ji esanti ispanų kilmės. Taip, jos senelė buvusi ispanė. Prisiminiau, kad senovės Ispanijos ir XVII a. pietų Prancūzijos dokumentuose randasi dažnas atžymėjimas, kad tokios ar kitokios raganos bei raganiaus namuose buvo rastas uždaras indelis su paparčio sporomis. Atrodo, kad to užtekdamo žmogaus pasmerkimui. Gal mano žolininkė, dabar, XX-me a., ką nors dar žino apie paparčio sporų privalumus?

— Ką jus žinote apie paparcius? — klausiau jos.

— Ar vaikams nuo kirminų jums reikia? Va, čia

turiu džiovintų paparčio šaknų.

— Ne, man reikia paparčio sporų.

Žolininkė išsyk surimtėjo.

Senora, aš tokių nepardavinėju. Sporas reikia rinkti Šv. Jono naktį, čia jau dideli burtai.

— Ar jus kada tuo užsiėmėte?

Moterėlė persižegnojo:

— Jesus, Maria y José!

— šuktelėjo, lyg kviesdama visą šventąją šeimą į liudininkus, kad ji tokiais dalykais neužsiimanti.

Po tokio atsižegnojimo, mano žingeidumas tik padidėjo. Tuomet pardavė ji man jos "kromelio" knygyneleje išstatytą "Šv. Ciprijono burtų knygą", parodė skyrių apie paparcius, ir, imdama pinigų už knygą, vis dar apgailestavo mano susidomėjimą tokiais pavojingais dalykais...

Burtų knygėlę atvertusi, susilaukiau nemažos staigmenos. Paparčio sporų nukratymo apeigų aprašymą, beveik tą patį, aš jau buvau skaičiusi Lietuvoje išleistoje Dubingių apylinkės kraštotyros knygoje.

Grįžusi namo, pažodžiui, sulyginau ispaniškąjį ir lietuvišką tekstą.

Išpantiškas tekstas

(Libro de San Cipriano — Libro completo de verdadera magia o sea tesoro del hechicero. Editorial Medina Hermanos S. A. Mexico). Skyrius "Magia caldea o egipcia", psl. 152.

"Burtai kuriuos daro paparčio sėkla ir tos sėklos privalumai.

Yra ypatingai stebuklingi burtai kuriuos suteikia paparčio sėkla; skaitysite apie tai kiek toliau; jeigu tikėtai paseksite sėklos rinkimui duotus senųjų magų nurodymus, ir ypač tuos, kuriuos surašė Šv. Ciprijonas.

Prasidedant Šv. Jono naktiai, mušant pirmuosius 12-tos val. smūgius, padėsite rankšluostį ar drobę balto lino po paparčio krūmu, kuris bus buvęs parinktas iš anksto ir iš anksto pagarbintas vardan Dievo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios, tam, kad velniai to krūmo nepasisavintų.

Atlikę tuos darbus, kuriuos galima vadinti paruošiamaisiais darbais, nubrėškite apskritimą aplink papartį, sustatant į vidurį apskritimo tuos žmones, kurie atvyko dalyvauti apeigose.

Sustatčius į apskritimą asmenis kurie nori gauti paparčio sporų, turės visi garsiai sakyti

litanią, tam, kad priversti velnią atsitraukti, nes nėra abejonių kad velnias bandys išgąsdinti suėjusius, tam, kad šie nepasiektų savo tikslo: tačiau kai išgirs litanią, kuri kaip tikrai bus šventųjų litanija, visi velniai pasitrauks iš tos vietos. Baigus litanią, bus pasidalinama sporomis proporcingai pagal kiekvieną, be ginčų ir be peštynių, nes kitaip sporos nustos savo privalumų."

Lietuviškas tekstas

("Dubingiai", Paminklų Apsaugos ir Kraštotyros Draugija, Vilnius, 1971 m. Vaga).

Skyrius "Tautosakos kūrinių".

Pasaka Nr. 43; Patiekėjas Marijona Ilgevičiėnė 63 m., Laumikonių kaime. Užrašė J. Dovydaitis. Psl. 345.

"Nusergėtos paparčio žiedas.

Žmonės kalbėjo — yr paparčio žiedas. Kad reikia švento Jono vidurnaktį, kad jis pradės žydėti, dabot. Tas žydėjimas greit nupuola, o tą žiedą paimt, ir tada žmogus viską žinotum. Rengiasi žmogus eit. Žmonės jam sako:

— Tu nuveik pirma pas burtininkę, tegul pamokins tave, kaip ten daryt, ba tu neišlaikysi — visokių baidyklų bus.

Ir nuvejo pas burtininkę paklaust. Nu, sako taip:

— Tu nuveik ir paimk iš bažnyčios švento vandens, iškisk pirštą į vandenį, aplink save apsirėšk tokį ratą, išimk švartą skarelę nosinė ir po paparčiu paklok. Susirinks visokių baidyklų. Nu, nieko nežūrėk, tik žiūrėk į tą ratą į papartį, kol žiedas nukris.

Taip ir padaro: nuvejo žmogus miškan su šventu vandeniu, apsirėžė ratą aplink save ir aplink tu papartį. Laukia — tyku, nieko negirdėt. Jau artinasi dvylikta valanda. Pacikelia miške koks vėjas, tranksmas, žemė dreba, baisu jam pasidare. Jau negali išlaikyti, kad prisieis bėgt. Prisiminė, kad burtinykė sakė: kad būk, nebėk. Nu, žiūrėsim toliau. Jau lygiai, reiškia, dvylikta valanda, žiūri — atėjo visokių gadų, gyvačių, kitų žvėrių. Jau vienu momentu lindo ji praryt. Aplink ratą pilna tokių baidyklų, jau nežino, kur į bėgt. Prisiminė, kad vis viena tu niekur nežiūrėk, tik į tą papartį ir ji aplink. Ir iš viršaus bausis triukšmas, karšta ugnis iš viršaus. Jau jis negali dalaikyt. Nu, biškį gali kentėt. Ir tuo momentu nukrito žiedas. Jis greit suvynioj į nosinę. Kai tik suvyniojo, tuo momentu viskas nutilo..."

Kam sporos buvo vartojamos?

Burtų knygoje yra aštuoni "Įsakymai" nurodantieji sporų vartojimo pavojingumą ir aiškinantieji ką su sporomis NEGALIMA daryti. Iš tų įsakymų gausi išpūdis, kad sporos greičiausiai buvo afrodiziakas, turintis pavojingus "side effects". Pav. pirma-

MINTYS IR ŽODŽIAI

V. KAVALIŪNAS

KELIAS

Kelias!... Kai ištariame šį žodį ir savo mintimi sustojame, mūsų vaizduotėje atsiskleidžia tolumos. O jose iškyla ir kelias, vingiuodamas kairėn ir dešinėn ir kildamas į saulėtas aukštumas ar leisdamasis į šešėliuotus slėnius. atsiskleidžia jis ir mūsų vidinio pasaulio plotuose. Kelio protėviškės vartus mes išeiname į pasaulį, keliu, kai esame kada pavargę ir kai mūsų siela pasiilgsta ramybės ir poilsio, sugrįžtame namo.

Kelias niekad nestovi vietoje. Jis dinamiškas — amžinai bėga ir juda. Jis drauge ir dramatiškas — su nestojančiu jo ritmu susilieja ir mūsų žingsniai. Jo kryžkelėse susimetę sustojame ir nežinome, kuria kryptimi pasukti. O koks svarbus, koks be galo svarbus — ir turis lemiančios reikšmės — tasai mūsų žingsnis, kurį pagaliau žengiamo į kairę ar į dešinę!

Kelias — ir tik kelias — lokalizuoja mus tam tikroje erdvės vietoje ir susieja su laiku, kuris, atrodo, niekad nepraeina. Kelyje mes sustojame, ir sugrįžta mūsų laimės ir mūsų liudėsio momentai. Kelio vingiuose tarytum gyvi pasitinka mus žodžiai, kuriuos kitados mes pasakėme ar kurie nepraeinančiai mums buvo pasakyti.

Kelyje ir jo kryžkelėse pasigirsta ir amžino žmogaus likimo žingsnių aidėsiai. Kelyje mes susimąstome. Kelyje iškyla ir niekad neatsakytas klausimas: Kas yra eiti? Ir kas yra būti?..

sis įsakymas atžymi, kad bus griežtai baudžiamas asmuo, kuris panaudos paparčio sporas tam, kad suvedžioti vedusią moterį ar netekėjusią mergelę. Antras įsakymas praneša, kad bus ekskomunikuotas tas, kuris naudos sporas artimojo darbingumui sumažinti, ar tam, kad priversti artimąjį nebesirūpinti savo reikalais. Tačiau norint mylimą merginą pavilioti, paparčio sporos yra nepamainomos — aiškina šeštasis įsakymas. O norint, kad kitas žmogus tau paklustų, tik užduok jam paparčio sporų, ir jis tave seks iki pasaulio galo (daugiau sporų prašydamas?).

(Nukelta į 6 psl.)

TERORO FENOMENAS

Apie lietuvišką įnašą jo aiškinime

Taip jau atsitiko, kad per pačią Vakarų Europos terorizmo kulminaciją (žiūr. gegužės 18 d. apžvalgą) išeiviją pasiektų Andriaus Bulotos Lietuvoje išleista 'dokumentuota apysaka' 'Liumuzinas Nr. 4 apie pasikėsinimą nužudyti Augustiną Voldemarą. 'Apysaka' yra pasakojamasis grožinis literatūros kūrinys. Taigi nebūtinai turi atitikti tikrovę, kuri paprastai nėra taip graži kaip fantazija. Šioji apysaka tačiau 'sutvirtinta' ne tik autoriui prieinamais dokumentais, bet ir komu-

PAPARČIO ŽIEDAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ar sporu vartojimas iššaukdavo fizinio ir protinio išsisėmimo reakcijas? Knygoje atžymėti bauginimai, grąsinimai ir graudenumai, bei įrodinėjimas, kad sporos turi būti naudojamos tik "geriems tikslams", lyg ir nurodo, kad sporų vartojimas neapsieidavo be didelių pavojų.

Mūsų pasakose aprašoma euforija "paparčio žiedą" suradus, ir visose pasakose esąs liūdnas žiedo atradėjo galas, greičiausiai sudaro gana tikslų sporų veikimo aprašymą. Pav. čia cituojamoje Dubingių pasakoje, kai žmogus suvynioja į nosinę paparčio žiedą:

"tuo momentu visas nutylo. Paukščiai čiulbėja, jokiais baimės nėra jam."... "Iškasė auksą visu, suėmė ir grįžo namo"... "ir žinojo, kur gera, kur bloga".

Tačiau kai žmogus paparčio žiedą pametė:

"Prasibudo — nieko nežino, kur buvo, ką darė, jokios atminties nėra. Pažiūrės į kišenę savo žiedo — nėra žiedo. Bala-dodams grįžo namo, žiūri — nieko nėra, nė pinigų, nė turtų, nė namų. Ir kaip ubagas buvo, ir ubagas liko lig šios dienos".

Tenebūkštuoja tačiau tėveliai, kai sekančiais metais eis jaunimas Joninių švęsti. Atsiminkime, kad mūsų seniausių papročių kilmė yra pietietiška, t. y. ji kilo iš tokių žemių, kuriose tie patys augalai turi visai kitokių privalumų, negu šiaurėje. Paparčio rūšių yra šimtai, jų medicinišką privalumą įvairuoja pagal augalo rūšis, o sporų naudojimo būdas yra toks naiviai neįtikėtinas, nei valgomas, nei geriamas, kad tebūnie tai paslaptis tarp mano sąžinės ir žolininkės bobulės, kuri gal pati nesuprato, ką ji ten man porina... Kadangi ir aš nebandžiau patarimais pasekti, tai dargi galima daleisti, kad tai, ką čia surašiau yra... spėjimai.

(Bus daugiau)

nistų partijos istorinio instituto direktoriaus R. Šarmaičio gausiais paaiškinimais išnašose ir 23 puslapių baigiamais komentarais.

Nepaisant tų pastangų, apysakoje ir toliau liko abejotinos vertės teigimų. Pavyzdžiui, aprašydamas patį pasikėsinimą, autorius prisimena:

"Taku (iš Laisvės Alėjos į teatrą) kraštinis iš kairės eina kapitonas Virbickas, greta Voldemarienė, vesdama už rankos sūnų Lulu, šalia jų Voldemaras, dešinėje Gudynas... Abu karininkai atrodo kažko sune-rimo. Tur būt pastebėjo čia pat, užpakalyje jų atsiradus du nepažįstamus vy-rus."

"Žvilgsnis į Martyną: jis turi šauti pirmas, jis taip norėjo. Linkteliu jam galva ir žengiu porą plačių žingsnių pirmyn. Tą pat padarė ir Martynas. Jis turi rankoje parabelį, aš — valterį."

"Vos pamatau ištįstą į Voldemarą jo ranką, du kart plyksteli ugnis ir drioksteli garsūs šūviai... Abu karininkai pasisuka ir atšoka į šalis. Gudynas stengiasi ištraukti dešinę ranką iš kišenės."

"Visa tai trunka keletą akimirkų. Tada pradedu šaudyti ir aš. Gudynas parkrenta ten, kur stovėjo."

"Žvilgterėjęs į kairę, pamatau Martyną ir Virbicką kaip užhipnotizuotus, įremusius žvilgsnius į vienas antrą. Martynas laiko pakėlęs atsuktą į Virbicką parabelį ir kairiąja ranka kažką apie jį knibinėja. Aišku: nori ištraukti po šūvio įstrigusią gilę. Virbickas

pistoletą laiko rankoje ir kažkodėl nedrįsta jo pakelti."

Šitą detalių aprašymą turėjau pacituoti plačiau, nes dėl pasikėsinimo pravedimo išeivijoje kilo nemažas ginčas, kuris, laikinai sulaiko nuo paralelių tarp užsienio ir savojo terorizmo pravedimo, bet iš esmės sukasi tink apie klausimą, kas nušovė Praną Gudyną, kuris, kiekvienu atveju, buvo tik pasikėsinimo atsitiktinė auka, bet ne tikslas.

Bulotos minimas Virbickas DRAUGE ir DARBININKE tvirtino, kad autorius "meluoja ir savo fantazijomis aprašo melagingai visą atentato eigą", kuri iš tikro būvusi tokia:

"1929 m. gegužės 6 d. mudu su kap. Pranu Gudynu lydėjome prof. A. Voldemarą ir jo šeimą į teatrą. Prof. A. Voldemaras, jo žmona ir jų giminaitis berniukas ėjo pirma, o mudu su kap. Gudynu ėjome iš paskos gal kokius du ar tris žingsnius atsilikę jų užpakalyje. Tuo laiku daug žmonių ėjo į teatrą... Tik šūvis. Akimirkoje metu žvilgsnį į šūvio pusę. Revolveris prie kap. Gudyno pakaušio. Ginklas jau vyro blondino rankoje, jis be kepurės, pasišiaušiusiais plaukais..."

"...Man būnant ligoninėje, neprisimenu kokią dieną, saugumo valdininkai atnešė keletą nuotraukų įtartinų asmenų. Iš jų atpažinau blondiną, kuris nušovė kap. Gudyną... Už kelių dienų paaiškėjo, kad blondinas tai Martynas Gudelis."

Tas Martynas Bulotos

apysakos išnašoje indentifikuojamas kaip aušrininkų organizacijos narys, nuo 1929 metų gyvenęs emigracijoje: "Pokario metais — JAV, dirba "Naujienų" redakcijoje, priklauso antitarybinės emigracijos sluoks-niams." Vėliau duodami ir jo gimimo metai bei vieta — "g. 1903. III. 16, kilęs iš Kaišiadorių raj. Gilučių k."

Naujienų redaktorius Martynas Gudelis, to laikraščio birželio 27 d. Nr. tačiau teigia:

"Čia viešai tvirtinu, kad į kap. Gudyną niekad revolveriu netaikiau, niekad į jį nešoviau ir jo nenušoviau, kaip tvirtina savo pareigų nemokėjęs atlikti Voldemaro adjutantas."

Iš paskutinio sakinio net prašosi išvada, kad Naujienų redaktorius Martynas Gudelis gailisi, kad kap. Virbickas nenušovė pasikėsintojo prieš savo bosą ano Martyno Gudelio. Mėgstą visur įžiūrėti kokius nors sąmokslus net galėtų įsivaizduoti, kad bolševikai nori sukompromituoti antitarybinį veikėją...

Su tokiom prielaidom tačiau reikia palaukti, nes Naujienų redaktorius sako si nutaręs kreiptis į teismą. Girdi, "šmeižtų kampaniją apie Gudyno nušovimą jau pradėta prieš porą metų, jėzuitai už jo sielą laiko mišias, kiekvieną kartą primindami, kad kap. Gudyną nušovęs Gudelis." Jis tikisi ir aukų: "Ne vieną kartą geraširdis lietuvis ištiesė pagalbos ranką, jis padės ir šiandien Naujienom ginti savo teises, sudarys sąlygas ir jom savo nuomonę pasakyti ir apgins nuo organizuotų šmeižtų", lyg jų iki šiol nebuvo, o visa ta akcija esanti kova... "už spaudos, žodžio ir sąžinės laisvę!"

Ačiū Dievui identifikacijos ir detalių klausimai, kas ką nušovė, mūsų atveju nėra svarbūs. Ir kol dar niekas netvirtina, kad iš viso pasikėsinimo prieš Voldemarą nebuvo, o pakalbėkime apie terorą apskritai.

(vm)

(Bus daugiau)

SAMPLE MAKERS

Permanent opening for Sample Maker. Applicant must be experienced in all phases of sample making for ladies better ready to wear. Convenient location—many benefits including paid hospitalization, holidays & vacation. Call MARGE KANE, 214-630-8511.

APPLAUSE, INC.

1130 INWOOD RD.
DALLAS, TEXAS

Equal Opportunity Employer (27-33)

OPPORTUNITY FOR INJECTION MOLDING FOREMAN. Mechanical aptitude a must. This is a working foreman position. Steady job, Excellent pay. Profit sharing. Health and accident, life, dental insurance—paid. Paid vacation. Apply in person or phone 517-849-911.

MARK I MOLDED PLASTICS

164 E. Chicago Rd.
Jonesville, Mich. 49250
An Equal Opportunity Employer M/F (27-35)

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED ALL AROUND MACHINE SHOP SUPERVISOR

To work in Sunny Dallas area. Have immediate opening for plant manager with screw machine, thread rolling, punch press, and machine shop exp. This position will involve supervision of several employees, must be able to schedule work flow, figure costs as well as hands-on exp. Excellent opportunity to join a growing company. Good salary and benefits. Call collect 214-255-2122.

(18-29)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED BURNERS FITTERS WELDERS

For steel plate weldments, experienced only. Hourly rate plus overtime, day shift, paid hospitalization, insurance and profit sharing benefits.

LOVEMAN STEEL CORP.

5455 PERKINS RD.
BEDFORD HTS., OHIO 44146
216-232-6200, EXT. 18

(22-31)

SEAMSTRESS FOR UPHOLSTERY DEPARTMENT

Must have prior experience with Upholstery Sewing. Permanent position. Free Parking Facilities. Good starting salary with full benefit package including profit sharing.

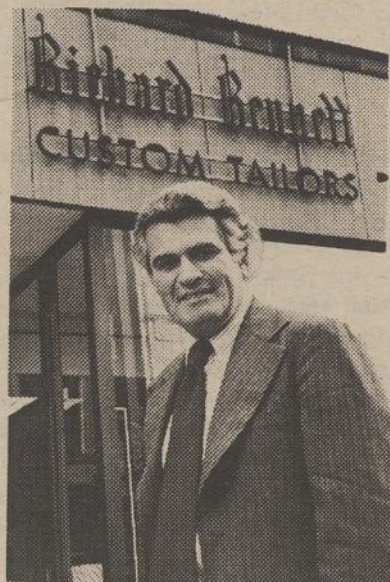
Call Mr. Wright, 313-883-4410

SILVER'S, INC.

341 Victor

Highland Park, Mich. 48203

(26-32)

Mike Rukule pasiliko biznyje, nupirkdamas biznį kuriame jis dirbo.

Loizos šeima atidarė naują restoraną senoje kaimynystėje.

Leiskite jums padėti visais galimais būdais.

CLEVELAND TRUST

Eric Graser ir Walter Krueger pasidarė patys bosai.

A.A. MYKOLO NAKUČIO MIRTIES METINĖMS

ALEKSAS LAIKUNAS

A. A. M. Nakutis

Praėjusį rudenį Amerikos lietuvių laikraščiuose pasirodė poros sakinių žinia, kad Australijoje, širdies smūgio ištiktas, mirė Mykolas Nakutis, dipl. ekonomistas, buvęs Kauno mokesčių inspektorius, o Australijoje, kur po II-jo pasaulinio karo buvo išsikūręs, mokytojas ir vietinių organizacijų rėmėjas ir veikėjas.

Tiems, kurie a. a. Mykolą arčiau iš mokslo dienų ar vėlesnio bendravimo pažinome, ši žinia buvo ir nelaukta ir netikėta. Kad stikliukas ar cigaretė trumpina gyvenimą, kalte kaldavo gydytojai dar mūsų jaunystės laikais. Mykolas nei vieno nei kito visą gyvenimą neregavo. Užtat retkarčiais susimesdami buvę šiaulių mokytojų seminaristai mėgdavome visuomet gerai nusiteikusių Mykolą, tartum jis jokių asmeninių rūpesčių neturėtų, švelniai pabaksnoti: "Bepigu mums, mes pagyvensime ir išnyksime, o tu turėsi mus palaidoti, pasilikęs vienas gyventi ir gyventi..." Deja, išėjo kitaip, dabar kartu su liūdinčia jo žmona, dviem likusiom dukrom, giminėmis ir artimaisiais draugais turime prisiminti jo mirties metines. Mes dar gyvename, o Mykolo kapas Sydnejaus kapinėse, toli nuo gimtinės šėduvos, puošiamas šviežiais pražydusiomis gėlėmis.

Kietas ir grubus gyvenimo kelias grūdina žmogų. Tatai esame daug kartų pastebėję, bet niekada taip ryškiai, kaip a. a. Mykolo Nakučio atveju. Jis gimė 1903 m. lapkričio mėn. Panevėžio aps. šėduvos valsč. Vaidalonų km., ūkininkų šeimoje. 1916 m. tėvui mirus, šeima su gausiu vaikų

būriu turėjo atsisakyti ūkininkavimo ir persikelti į Baisogalos valsč. Juodupių km., Mykolo senelio mažą ūkį. Būdamas trylikos metų, Mykolas išėjo tarnauti pas ūkininką netoli šėduvos. Sekmadieniais susitikdamas su draugais, lankančiais vietos progimnaziją, svajodavo ir pats siekti mokslo. Ta svajonė išsipildė, kada, jis progimnazijos mokytojos privačiai parengtas, buvo priimtas į trečiąją klasę. 1925 m. baigęs šėduvos progimnaziją, įstojo į šiaulių mokytojų seminariją, kurią baigė 1929 metais ir nuo rudens pradėjo dirbti Vilijampolės pradžios mokykloje, Kaune.

Būdamas mokytoju, savo mokiniams skiepijo norą visuomet siekti aukštesnio mokslo, tai paremdamas savo paties pavyzdžiu: lankė universitetą, studijuodamas ekonomiką. Gavęs universiteto diplomą, dirbo Kaune, pradžioje mokesčių inspektoriaus pavaduotoju, vėliau inspektoriumi. Kiek kartų susitikdavome, tiek kartų Mykolas pasididžiudavo, kad jo buvę mokiniai jau universitete studijuoja — vienį mediciną, kiti techni-

ką ar humanitarinius mokslus. Tai, sakydavo, atpildas tai mokytojai, kuri šėduvoje anuomet jam praskynusi kelią į progimnaziją.

A. a. Mykolas Nakutis iš prigimties ir įsitikinimo buvo visuomeninė asmenybė. Būdamas ramaus būdo, draugų jis neieškojo, bet gausūs draugai jį patys susirasdavo. Ir tai būdavo ne tik seminarijos suole, bet ir visą laiką gyvenime: tiek bedirbant ir studijuojant Kaune, tiek Vokietijos prancūzų zonoje, kur jam su šeima keleris metus teko gyventi, tiek pagaliau ir Australijoje, kur a. a. Mykolas baigė savo žemišką kelionę.

O tas baigimas buvo nepaprastas. Išėjęs į pensiją ir išsikūręs savo sodyboje Sydnejaus priemiestyje, jis vis dar dirbdavo Sydnejaus lietuvių klubo bibliotekos ir spaudos kioske vedėju, džiaugdamasis galįs bendrauti su lietuviais ir būti naudingas lietuviškiems reikalams, kurie jam visą amžių buvo taip arti prie širdies. Paskutinę savo gyvenimo dieną jis dar nuvyko į biblioteką, iš kurio išėjo 6 val. vak. Po pusvalandžio turėjo iš traukinio išlipti ir tuojau pat atsirasti namo. Deja, šeima numatytu laiku jo nesulaukė. Traukinyje sutojo plaukusi a. a. Mykolo širdis, užmigdydama jį amžinajam miegui. Tik po keletos valandų traukinio palydovas ir policija surado jį tame pat vagone, į kurį įsėdo Sydnejaus stotyje. Tai įvyko 1977 m. liepos 27 d.

Ir taip tą dieną Australijos lietuvių bendruomenė neteko savo veiklaus nario, LST Korp! Neo-Lithuania iškilaus filisterio, tautinė srovė sąmoningo ir ištikimo tautininko, o šeima — rūpestingo vyro, tėvo ir brolio bei svainio. Mykolas Nakutis su visais buvo augte suaugęs. Dar seminarijoje mokymasis, buvo vienas aktyviųjų moksleivių tautininkų Jaunosios Lietuvos draugovės steigėjų. Mokytoju tapęs priklausė LT dr. Jono Basanavičiaus vardo mokytojų sąjungai. Jaunimui savo duoklę atidavė, būdamas Lietuvių tautinio jaunimo Jaunosios Lietuvos sąjungos (ecentro) kultūros vadovybės narys, blaivinio reikalų vadovas. Australijoje gyvai reiškėsi bendruomenės veikloje: kurį laiką buvo Bankstowno apylinkės pirmininku, mokytojų tos apylinkės savaitgalio lietuvių mokykloje, pirmininkavo lietuvių namų draugijai, buvo Australijos lietuvių bendruomenės tarybos nariu. Visur, kur tik a. a. Mykolas leisdavosi renkamas ar skiriamas, buvo vertinamas ne tiek jo sutikimas, kiek sąžiningas priimtos pareigos vykdymas.

VERTINGAS LEIDINYS

Kuesnach (ties Zuericho ežeru, Šveicarijoje) veikiančios šveicarų organizacijos "Glaube in der Zweiten Welt" to pat pavadinimo žurnalas išleido specialų Lietuvai skirtą numerį.

Lietuviškasis numeris susideda iš dviejų dalių: pačios redakcijos įvado, po kurio eina gana ilga Dr. Alberto Geručio istorinė apžvalga. Joje skaitytojai supažindinami su lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės praeimi; nušviesta lietuvių tautos kova dėl laisvės, aprašymas Lietuvos valstybės nepriklausomybės periodas ir perteikta, kokiomis aplinkybėmis Maskva, susitarusi su hitlerine Vokietija, okupavo ir susovietinio Lietuvą. Straipsnyje atpasakoti rezistenciniai reiškiniai, kurių tarpe svarbią vietą užima pagrindinio spauda. Speciališkai pabrėžtas spaudos draudimas carų laikais ir nušviestas knygnešių vaidmuo pasipriešinime prieš rusiškąją imperalizmą. Kai lietuvių tauta patirties, kaip leisti pagrindinio spaudą, tai ir sovietiniais priespaudos laikais tokia pat spauda gausiai leidžiama.

Antroje žurnalo dalyje ištiesai išverstas į vokiečių kalbą pagrindinio "Aušros" penkto numerio (1977 m. vasario 1 data) turinys, sudedantis iš šių straipsnių: lietuvių kreipimasis į italų,

prancūzų ir ispanų komunistų partijų vadus; Dr. Jono Basanavičiaus vaidmuo lietuvių tautos atgimime; rašytojos Marijos Pečkauskaitės (šatrijos Raganos) darbai; kova prieš alkoholį; beteisė lietuvių būklė sovietinėje Gudijoje; lietuvių etnografų vardai susovietintoje Lietuvoje; "laisvė" ir "broliškumas" Sovietų Sąjungoje; be to, kronika.

Šalia teksto iš "Aušros", paskelbti keli Lietuvos pagrindinio poetų religinio turinio eilėraščiai: originale lietuvių kalba ir vertimai į vokiečių kalbą.

Žurnalo redakcija savo vedamajame straipsnyje paaikškino, kodėl ji atpausdino ištisą pagrindinio leidinio numerį. Ji norėjusi Vakarų Europos skaitytojui konkrečiai parodyti, kokios temos nagrinėjamos pagrindinio spaudos, kuo siejojamos sovietinės priespaudos sąlygomis.

"Glaube in der Zweiten Welt" institutas pasistatė savo tikslu informuoti apie ateizmą ir bažnyčios persekiojimą Sovietų Sąjungoje ir kituose komunistiniuose kraštuose. Institutas savo akcijoje vadovaujasi ekumeniniais pagrindais. Jo priešakyje stovi evangelikų pastorius Eugen Voss. Be mėnesinio žurnalo, institutas leidžia kas 14 dienų informacijas aktualinėmis temomis. Biuletenyje dažnai skelbiama žinių apie bažnyčios bei tikinčiųjų persekiojimus Lietuvoje. Informacijų parūpina šveicarijoje gyvenantieji lietuviai.

Instituto nariai yra ne tik atskiri asmenys, bet ir kolektyvai: vyskupijos, bažnytinės provincijos, įvairių tikybų parapijos, įvairios organizacijos bei sambūriai. Taip pat šveicarijos lietuvių bendruomenės yra instituto narys.

Pageidautina, kad lietuvių išeivių organizacijos susidomėtų instituto veikla ir įstotų jo nariais.

WANTED

DIE SETTERS

1ST & 2ND SHIFTS

Experienced Die Setter needed by established Atlanta Mfr. top pay, paid vacation, holidays, life insurance, hospitalization, free parking. Apply or write Personnel Director, ATLANTA STOVE WORKS, 112 KROG ST., N.E., ATLANTA, GA. 30307. (404) 524-0881. (22-31)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

nes vis neatsirado kvalifikuotos seimo atstovų daugumos, nors buvo bandoma svarstyti net tris kartus.

Išsamius ir visapusiškus pranešimus padarė valdybos nariai: pirmininkas Bronius Nainys, vicepirmininkas švietimo reikalams Jonas Kavaliūnas, vicepirmininkas kultūros ir jaunimo reikalams Romas Kasparas, ŠALFAS atstovas Algis Rugienius, PLJ S-gos pirmininkė Gabija Juozapavičiūtė, vicepirmininkas finansų reikalams Kostas Dočkus ir "Pasaulio lietuvių" redaktorius Br. Nainys bei administratorius Stasys Džiugas. Trumpiausią pranešimą padarė Garbės Teismo vardu Antanas Rinkūnas, nes neturėjo bylų, o kontrolės komisijos aktą perskaitė Vaclovas Kleiza.

Reikia pastebėti, kad valdybos narių pranešimai buvo dalykiški, gerai paruošti, palietė visą LB veiklą ir atliktus darbus. Visų pranešimai buvo paruošti raštu, tai būtų galėję juos padauginti ir bent spaudą aprūpinti. Dabar nesinori vieną kitą mintį atpasakoti, kad neįvyktų klaidų ir nebūtų nesusipratimų.

Kraštų valdybų pranešimai

Pranešimus padarė šių kraštų LB pirmininkai ar atstovai: Argentinos — ALOST pirm. R. Stalioraitis, Australijos — V. Neve-rauskas, Anglijos — St. Kasparas ir Z. Juras, Kanados — J. Simanavičius, N. Zelandijos — G. Procuta, Prancūzijos — kun. J. Petrošiaus pranešimą perskaitė S. Kondrodaitė, Brazilijos — kun. A. Saulaitis, JAV — A. Gečys, Šveicarijos — Plekavičiūtė-Veigel, Vokietijos — V. Svilas ir Venecuelos — J. Kukanauza.

Diskusijų metu buvo plačiai kalbėta apie Vasario 16 gimnazijos mokinių kelionės į ok. Lietuvą, organizuojamas Tėviškės draugijos. Klausimas perduotas nutarimų komisijai.

Anglijoje veikia Lietuvių s-ga ir LB-nė. Šių organizacijų veikla yra sutartinė ir ateityje numato susijungti ir net Lietuvių s-gos vardą palikti.

Pirm. Br. Nainys susumavo padarytus pranešimus ir padarė išvadas, kad Lietuvių B-nės veikla globaline apimtimi, yra gyva ir reikšminga. Lietuvių Bendruomenė atlieka labai reikalingą švietimo, kultūros ir politinį darbą.

Šiame posėdyje bandyta svarstyti Konstitucijos pakeitimo klausimą, bet nesudarius kvalifikuotos (2/3) seimo atstovų daugumos, klausimas atidėtas ateičiai.

Šis posėdis turėjo persi-

kelti į kitą patalpą, nes ši salė turėjo būti palaisvinta susipažinimo vakarui. Susipažinimo vakare dalyvavo per 3000 žmonių ir buvo užimtas viešbučio visas aukštas su visomis salėmis.

Sekmadienio (VII. 2) posėdis

Posėdis pradėtas su mažu pavėlavimu ir buvo einama prie valdybos rinkimų. Buvo pasiūlyti du sąrašai: vienas iš Chicagos ir apylinkių, antras iš Clevelando. Po ilgesnių pasisakymų, buvo nutarta balsuoti ne už sąrašus, bet už asmenis. Tokiu būdu, visi pasiūlytieji asmenys tapo kandidatais. Daugumos pageidavimu, kandidatai turėjo patys prisistatyti, o nesančius pristatė grupių vadovai. Balsuojama buvo slapta. Balsavimo lapelius seimo atstovai, pašaukiant pavardėmis, įmetė į tam tikslui skirtą dėžę. Tokia pat tvarka buvo renkamas ir Garbės teismas. Tik penkių narių kontrolės komisija buvo išrinkta aklamacijos keliu iš Detroito apylinkėje gyvenančių narių.

Atliktus balsavimus, seimo posėdžiai buvo pertraukti iki pirmadienio sesijos, nes priartėjo pamaldų metas, o po to ir didysis įvykis Dainų šventė.

Pamaldos buvo laikomos net trijose vietose: čia pat viešbučio salėje seimo atstovams ir svečiams, o visiems kitiems — šv. Jono kapinėse, Anapilyje, Missisaugoje ir St. Andrew Latvian Lutheran Church, Toronte.

Visos pamaldos turėjo pakankamai maldininkų, ypač išpūdingos lietuvių minios susitelkė Anapilyje. Čia buvo arti 5000 lietuvių, kaip žolinės (VIII. 15) atlaiduose Zarasuose, kur suvažiuodavo žmonės ne tik iš visos apskrities, bet taip pat daug ekskursantų iš Kauno ir kitų vietovių.

Dainų šventė

Dainų šventė įvyko sekmadienį (VII. 2 d.) 3 val. p. p. Maple Leaf Gardens

Dainų šventėje kanklininkų orkestras. Diriguoja V. Verikaitis.

PLB Seime kalba inž. V. Kamantas.

V. Bacevičiaus nuotr.

stadione. Dalyvavo 43 chorai, apie 1400 choristų ir jų tarpe 8 lit. mokyklų chorai su apie 350 dainininkų. Taip pat dalyvavo 7 tautinio meno muzikiniai vienetai, estų dūdų orkestras "Estonia" ir Dainų šventės orkestras.

Šventė pradėta Ontario provincijos gubernatorės P. McGibbon sutikimu, vėliau įnešimu, chorų eiseną ir sporto žaidynių laimėtojų įžygiavimu. Šis visas ceremonijas, įskaitant 15 min. pavėlavimą, užtruko visa valanda. Sugiedojus himnus ir maldą už tėvynę, oficialiai V Dainų šventę atidarė J. Simonavičius, perskaitydamas abiem kalbom (lietuvių ir anglų) deklaraciją. Chorai diriguojami St. Gailevičiaus, padainavo "Iš visų kraštų".

Dainų šventei dirigavo šie muzikai: Aloyzas Jurgutis, Alfonsas Mikulskis, Jonas Govedas, Faustas Strolia (jaunimo chorams), Vaclovas Verikaitis (muzikinės komisijos pirm.) ir Bronius Budriūnas. Kartu su jungtiniu choru, kantatą "Mano portėvių žemė" Br. Budriūno, ypatingai puikiai dainavo solistė Gina Čapkauskienė. Publikai plojant, buvo pakartota.

Lietuvių liaudies muzikos instrumentų jungtinis orkestras, išpildė A. Mikulskio lietuvišką rapsodiją "Ant Nemuno kranto", diriguojant pačiam autoriui. Pranešinėjo Irena Šernaitė-

MeikleJohn ir Rasa Lukoševičiūtė.

Po dainų šventės visi dirigantai buvo pagerbti, įteikiant plaketas su prasmingais įrašais.

Nors programoje buvo nenumatyta, bet pranešėjos kvietė visus susirinkusius, ypač tautiniais rūbais pasipuošusius choristus-es, dalyvauti eisenoje padedant vainiką prie paminklo.

Programa pasibaigė ly-

Solistė G. Čapkauskienė Dainų Šventėje atliekant B. Budriūno kantatą.

V. Bacevičiaus nuotr.

giai 7 val. vak., užtrukusi 4 val. Vainiko padėjimas užtruko beveik valandą, o pokylio pradžia numatyta 7 val. vak. Žmonėms reikėjo grįžti į namus (geriau tiems, kurie buvo sustoję viešbutyje), persirengti ir vėl atvykti į viešbutį pokyliui. Aš buvau sustojęs mieste, tai vien kelionei reikėjo dviejų valandų. Vainiko padėjime nedalyvavau, o į pokylį atvykau 9 val. vak., kai vakarienės servavimas jau buvo prasidėjęs. Vakarienę gavau, bet pusvalandžiu vėliau atvykusieji galėjo naudotis kėdėmis prie tuščio stalo, nes lėkštės ir kiti valgymo įrankiai jau buvo nūrinėti.

Reikia pripažinti, kad pati Dainų šventė praėjo labai gražiai, dainos nuskambėjo melodingai ir visų lietuvių jausmus maloniai pakuteno. Jei ir buvo trūkumų, tai juos atpirko dainininkų pasirošimas ir ryžtas. Suvažiuoti tokiai masei žmonių ir pasiruošti patikėtam uždaviniui, reikia ryžto ir valios. Pagarba ir padėka ne tik chorų vadovams ir pagr. dirigentams, bet ir visiems visiems choristams, nepagailėjusiems laiko repeticioms ir dalyvavusiems šioje visų lietuvių didžiausioje šventėje.

Maža pastabėlė. Jaunimo chorų dalyviai buvo susodinti apatinėse eilėse, o orkestrantai ant trijų pėdų paaugstinimo, kurie uždengė pirmąsias 2-3 jaunųjų choristų eiles. Ypač tai buvo jaučiama sėdintiems salėje ant grindų. Ateityje tokio trukumo reikėtų išvengti.

Pokylis

Pasistiprinus atvėsusia vakariene, prasidėjo visa litanija kalbų, užsitiesusių po vidurnakčio. Pokylyje dalyvavo per 2000 asmenų. Pokylį pradėjo dr. J. Sungaila ir jam vadovauti pakvietė Vilniaus karnavalo karalaitę Vidą Jovaitę. Maldą sukalbėjo vysk. A. Deksnys. Kalbėtojų tarpe reikia išskirti Kanados val-

V. Bacevičiaus nuotr.

džios atstovus, kurie pabrėžė pluralistinės kultūros reikšmę ir valdžios pastangas jas išlaikyti. Neskaitlinga lietuvių bendruomenė yra įnešusi neproporcingai daugiau į Kanados kultūrinį gyvenimą, kaip kitos. Pažadėjo ne tik moralingę, bet ir finansinę paramą. Sveikinimus perteikė ir kai kurių lietuviškų organizacijų vadovai bei bažnyčios dignitoriai.

Bankete pagerbtas mūsų enciklopedijų leidėjas Juozas Kapočius. Žymenis įteikė PLB pirm. Br. Nainys ir JAV LB Krašto valdybos pirm. A. Gečys. J. Kapočius pažymėjo, kad ne vien jo nuopelnas — reikia dėkoti ir pagrindiniams redaktoriams, ištesėjusiems ir ištvėrusiems iki galo.

Australijos liet. sporto pirm. A. Laukaitis įteikė žymenį sportinių žaidynių komiteto pirm. P. Bernekui, užbaigdamas to vakaro ilgą kalbėtojų sąrašą.

Pokylis ir buvo skirtas sveikinimams bei svečių pagerbimui. Tad nereikia rūstauti dėl ilgos kalbėtojų eilės, bet galima prašyti, kad ateityje kalbėtojai turėtų ribą ir saiką.

Smagu, kad Kanados valdžios atstovai dalyvavo asmeniškai ir padarė lietuvių tautinei veiklai. Chicagoje ne dažnai aukštesni valdžios pareigūnai pasirodo panašiuose renginiuose.

Pirmadienis (VII. 3) tęsiami seimo posėdžiai

Posėdis pradėtas punktualiai J. Kavaliūno paskaita "Lituanistinis švietimas ir auklėjimas". A. Gureckas padarė Lietuvos reikalų apžvalgą. Šios paskaitos didesnių diskusijų nesukėlė.

Pasibaigus paskaitoms, balsams skaičiuoti komisijos pirmininkas R. Bublys paskelbė rezultatus.

Į PLB valdybą išrinkti: Vytautas Kamantas (84 balsai), kun. Antanas Saulaitis, S. J. (84), Algis Paulius (84), Vaclovas Kleiza (83), Romas Sakadolskis (82), Daina Kojelytė (81), Saulius Kuprys (80), Mečys Šilkaitis (74) ir Antanas Juodvalkis (71). Kiti

Dainų šventėje dirigavę chorams dirigentai: Budriūnas, Stephens, Mikulskis, Gailevičius, Jurgutis, Govedas, Strolia ir Verikaitis. Kalba Simanavičius. V. Bacevičiaus nuotr.

gavo mažiau balsų ir liko kandidatais.

Į Garbės Teismą išrinkti: J. Sungaila (81), Čiuplinskas (67), Skrinska (57), P. Vileišis (49) ir Br. Nemickas (43), kaip vyr. amžiaus. Kandidatai: Šernas (43) ir J. Genys (39).

Popietinėje sesijoje buvo svarstomi kultūrinė veikla ir ryšiai (R. Kasparas), jaunimo reikalai (G. Juozapavičiūtė) ir sporto bei sportuojančio jaunimo organizacija.

Vakarinėje sesijoje prof. dr. R. Šilbajoris skaitė paskaitą "Lietuvos kultūros židinys vakarų pasaulyje". (Šioje sesijoje neteko dalyvauti).

Antradienis (VII. 4). Sesija pradėta K. Dočkaus paskaita "PLB valdybos lėšos". Paskaitoje plačiau palieta PLB valdybos uždaviniai ir lėšų organizavimas. Iki šiol gaunami solidarumo įnašai vos padengia susirašinėjimo išlaidas. Laikas suorganizuoti pastovias pakankamas pajamas PLB uždaviniams vykdyti. Ypač brangus pasikeitimas kultūrininkais su tolimesniais kraštais, bet yra būtinas. Koreferentai iš kitų kraštų papasakojo būdus, kaip telkiamos lėšos saviems reikalams finansuoti. Charakteringas Anglijos lietuvių lėšų telkimas. Londone turi namus, kurie sudaro pakankamai lėšų finansuoti visai kultūrinei veiklai. Lėšos su-

sidaro iš veikiančių barų.

Konkretesnius pasiūlymus PLB finansuoti pasiūlė Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. A. Razma. Jo pasiūlymas vertas didesnio dėmesio ir studijuotinas.

Nutarimai

Nutarimų komisijos vardu seimui pasiūlymus padarė inž. Vyt. Kutkus. Nutarimų komisija turėjo labai sunkiai dirbti, kol viską susumavo, sugrupavo ir išspraudė į nutarimų formą. Nutarimai apima visas veiklos sritis, susideda iš daugelio skyrių ir reikalų. Nutarimai bus paskelbti spaudoje atskirai.

Priėmus nutarimus, seimo atstovai lengviau atsikvėpė, nes liko baigiamieji formalumai. Naujojo ir buvusiojo pirmininkų žodis bei seimui ruošti komiteto pirmininko seimo uždarymas. Prieš seimą uždarant, pirmininkaujantis V. Kamantas pranešė, kad Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. A. Razma turi atvežęs dovanų PLB valdybos nariams ir rengimo pirmininkams. Br. Nainiui įteikė gintaro gabalą, o visiems kitiems po du medalius: Mindaugo ir trijų prezidentų. (Iš paskelbimo liko neaišku: ar dovanos buvo Lietuvių Fondo ar dr. A. Razmos asmeniškų).

Seimas baigtas Lietuvos himnu.

Baigiant trumpą PLB V. jo seimo apžvalgą, turiu apgailestauti, kad reikiamai nepajėgiau šio didelio įvykio išryškinti, nes spaudos žmonės nebuvo aprūpinti informacine literatūra, nors buvo išleisti trys gerai paruošti leidiniai. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga išleido mažą brošiūrėlę, apimančią jos veiklą iki 1978 m. ir paskleidė tarp seimo dalyvių ir spaudos žmonių. Šioje brošiūroje apžvelgiamas organizacinis darbas ir jaunimo veikla visame pasaulyje. Ypač išryškinti jaunimo kongresų renginiai. Brošiūrą suredagavo Violeta Abariūtė. IV-tas Jaunimo kongresas įvyks 1979 m. liepos 11-19 d.d. Europoje.

Rengimų komitetų pirmininkai:

Pasaulio Lietuvių Dienų ir Dainų šventės komiteto pirm. J. R. Simanavičius, seimui rengti komiteto pirmininkas dr. J. Sungaila, sporto žaidynių pirm. P. Berneckas.

Pasaulio Lietuvių Dienos, įvykusios Toronte, Kanadoje, buvo didelė ir neužmirštama lietuvių masinė demonstracija. Nežiūrint vieno kito trūkumo ir informacijos stokos, rengėjai paliko labai gerą ir teigiamą įspūdį. Lietuviai, sulėkę iš visų kraštų parsineš malonius įspūdžius ir prisiminimus. Toronto lietuviai parodė reikiamą organizacinį subrendimą ir gerai įvykdė jiems patikėtas pareigas. Dėkingi esame visiems renginių komitetų nariams už įdėtą darbą ir rūpestį. Matome, kad visų talka ir sutartinu darbu atsiekiami geri rezultatai.

Pirmą kartą į didžiųjų lietuvių renginių eiles buvo įrikiuotos ir sportinės žaidynės. Jos sutraukė jaunuosius lietuvius sportininkus ir sudarė progą tarpusavyje parungtyniauti ir pabendrauti. Apie jų pasireiškimus plačiau parašys mano kolega Antanas Lau-

NAUJA PAŽIŪRA Į LIUBLINO UNIJĄ

Jau išėjo iš spaudos dr. Jono Žmuidzino veikalas prancūzų kalba **Commonwealth polono-lithuanien ou l'Union de Lublin (1569):** Lenkijos-Lietuvos sandrauga arba Liublino unija (1569).

Šį darbą sudaro trys dalys: Lietuvos padėtis prieš Uniją, Lietuvių-lenkų konferencija Liubline ir Unijos funkcionavimas.

Po įžangos, apžvelgiančios dėstymo būdą ir temos sudėtingumą bei sunkumą, knyga pradeda Lietuvos istorijos 16 puslapių santauką.

Veikalas užbaigiamas galutinėmis autoriaus pastangomis. Lietuvos valdovų sąrašu (1236-1940), bibliografija (364 įrašai), vardinu ir Lenkijos-Lietuvos sandraugos žemėlapiu (J. Andriaus).

Viršelyje leidėjai pateikia trumpą veikalo santrauką. Tarp kitko ten rašoma:

Iš visų 400 paskutinių metų laikotarpyje pasirodžiusių darbų šis yra svarbiausias, išsamiausias ir originaliausias veikalas lenkų-lietuvių unijos klausimu. Jame nagrinėjami didelės reikšmės arba dar visai nejudinti klausimai: pateikta lietuviškos kultūros panorama, tautinės sąmonės XVI š. studija, Adomo Mickevičiaus tautybė, pirmojo Eurooje, po Justiniūno teisynų, kodekso, Lietuvos Statuto apžvalga, religinės pakantos Europoje lietuviškoji kilmė ir šio principo įtaka Pauliaus Vladimiro (Jogailos ir Vytauto ambasadoriaus Konstanco susirinkime) doktrinai, jo išdėstytai tame suvažiavime. Taip pat pateikiamos žinios apie lietuvių kalbos reikšmę kalbotyros mokslui, teisinę Liublino sutarties analizę, teisinę unijos prigimtį, griauinama įsise-nėjusi lenkų pažiūra į šią uniją, nagrinėjamos svarbiausios sandraugos žlugimo priežastys.

Knygos metrika: Jonas Žmuidzinas **Commonwealth polono-lithuanien ou l'Union de Lublin (1569)** Mouton Paris. La Haye. New Lork, 1978, 268 pusl.

Išleista gan ribotu tiražu, kaina 78 DM arba apie \$35.00. Knygą užsisakyti galima šiuo adresu: Walter de Gruyter & Co. D — 1000 Berlin 30, Genthiner Strasse 13.

MECHANIC

SEWING MACHINE MECHANIC INDUSTRIAL

We are looking for a mechanic experienced in repair of industrial sewing machines. Top salary, excellent benefits for the person meeting our qualifications.

Call collect 414-272-5084.

RELIABLE OF MILWAUKEE

233 E. Chicago St. Milwaukee, Wis. 53202

An Equal Opportunity Employer (26-28)

Jaunimas entuziastingai seka krepšinio rungtynes...

V. Bacevičiaus nuotr. kaitis.

Hot Springs

LB HOT SPRINGS APYLINKĖS VETIKLA

LB Hot Springs valdybos vicepirm. kultūriniam reikalams K. Saudargui pasitraukus iš pareigų, buvo sušauktas valdybos posėdis, kurio metu pasiskirstyta pareigomis sekančiai: pirmininkas — Stepas Ingaunis, vicepirm. — Liucė Gudeliene, sekretorė ir vicepirm. kultūriniam reikalams — dr. V. Sakalienė, kasininkas — A. Bertulis, parengimų vadovė — L. Gudeliene ir L. Tamošaitienė, socialiniams reikalams — M. Dimšienė, knyginkas — V. Mozuraitis.

Valdybai papildyti pakviestas pirmas kandidatas Juozas Žemaitis, kuris sutiko būti spaudos ir informacijos atstovu. K. Saudargas taip pat pasitraukė iš radijo valandėlės programų komisijos — pareigas perėmė dr. V. Sakalienė.

LB Hot Springs apylinkė birželio 11 d. buvo atsikvietusi tautinių šokių grupę iš Chicagos.

Programa žavėjosi apie 1300 žiūrovų, kurių tarpe buvo miesto meras ir geras būrys kitų aukštesnių miesto bei apskrities pareigūnų.

Vakara atidarė pirm. St. Ingaunis, pakviesdamas dr. V. Sakalienę, toliau vadovauti programai. Ji rūpestingai ir sumaniai supažindino lietuvių tautinių šokių ansamblį "Grandis" ir jo vadovę Ireną Smieliauskienę su žiūrovais.

Dr. V. Sakalienė mūsų apylinkėje nuoširdžiai darbuojasi. Jai tenka skaityti paskaitas amerikiečių vi-

suomenei apie Lietuvos ir Pabaltijos tragediją, supažindina su mūsų kultūra bei viltimis.

Apie tautinių šokių reikšmę gražia lietuvių ir anglų kalba paaiškino Alvida Baukutė. Visi 40 šokėjų, griežtoje ir patyrusioje vadovės priežiūroje, gražiai užsirekomendavo lietuvių ir amerikiečių visuomenėje, susilaukdami didelių ovacijų ir daug padėkos žodžių pareikštų miesto mero bei prekybos rūmų atstovų. Pirmieji šokių daliai pasibaigus, scenoje pasirodė žinomas dainininkas p. Gintaras Aukštuolis, padainavęs tris dainas, vieną lietuviškai ir dvi anglų kalba. Už dainas žiūrovai nesigailėjo plojimų. Akompanatorius Ažuolas Stelmokas ir dabar yra minimas amerikiečių tarpe.

Šokių proga buvo suruošta lietuvių tautinio meno parodėlė, kuria domėjosi beveik visi atsilankiusieji.

Birželio 17 d. suruoštas tragiškų įvykių minėjimas. Minėjimą atidarė pirm. St. Ingaunis pakviesdamas dr. V. Sakalienę vadovauti programai.

Sugiedojus himną, kun. P. Patlaba sukalbėjo maldą.

Paskaitą skaitė svečias, švietimo Tarybos pirm. B. Juodelis. Kalbėjo visai skirtinga tema, kuri paliko daug gražių minčių. Savo žodyje — jis gyvais pavyzdžiais atvaizdavo šių dienų vykdomą genocidą ok. Lietuvoje.

Po paskaitos buvo trumpa meninė dalis, kurią atliko Irena Sirutienė paskaitydama eilėraščių: "Malda už Tėvynę", o moterų mėgėjų choras padainuodamas: "Tėviškėle, tėviškėle", "Pražydo Jazminai",

"Kaip verkiančiu smuiku" ir "Stoviu aš parymus".

Minėjimas baigtas sugiedant giesmę: Marija, Marija.

Sekančia diena buvo atnašautos šv. Mišios už žuvusiuosius Sibire ir visame pasaulyje.

LB Hot Springs apylinkė ruošiasi paminėti rugsėjo 9 d. Tautos šventę su įvairia programa. Taipogi ruošiasi išvykai - gegužinei rugsėjo 30 d. kun. P. Patlabos sodyboje.

LB Hot Springs apylinkės valdyba dėkoja nuoširdžiai, visoms-visiems talkininkams-talkininkams, vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie mūsų rengiamų programų pasisėkimo bei atlikimo.

J. Žemaitis

WANTED EXPERIENCED
SPRINGMAKERS
COILER SETUP
TORSION SETUP
QUALITY CONTROL
INSPECTOR

FOUR-SLIDE SET UP
FOUR-SLIDE TOOL MAKER
SECONDARY SET UP
TOOL & DIE MAKER
MINIMUM OF 2 YEARS EXPERIENCE IN SPRING INDUSTRY.
TOP WORK CONDITIONS AND BENEFITS.

CALL JERRY O'CONNOR COLLECT
615-396-2167

NEWCOMB SPRING OF
TENNESSEE (25-31)

VOLKSWAGEN PRODUCTS
CORP.

HAS THE FOLLOWING OPENINGS:
JIG & FIXTURE MAKERS

3 TO 5 YEARS EXPERIENCE
TOOL & DIE MAKERS

3 TO 5 YEARS EXPERIENCE
PLASTICS & COILS

MACHINE OPERATORS
1 TO 2 YEARS EXPERIENCE
MAINTENANCE —

ELECTRICIANS
3 TO 5 YEARS EXPERIENCE
FOREPERSONS

1 TO 2 YEARS EXPERIENCE
MILL RIGHTS

2 TO 3 YEARS EXPERIENCE
Progressive & fast growing leader in the manufacturing of auto air conditioning. Positions offer promotional opportunity, competitive salary & excellent fringe benefits.

CALL OR WRITE TO:
PERSONNEL OFFICE

Ft. Worth Texas 76106
or Call 817-429-2050

E. O. E. (26-29)

JOURNEYMEN

or

1ST CLASS SKILLED
TOOLMAKERS

Plastic extrusion company requires experienced personnel for our expanding program.

FOR ALL SHIFTS.

Call or write:

INDUSTRIAL
PLASTICS
SPECIALISTS

570 Cleveland Street
Chelsea, Michigan 48118

313-475-8637 (23-29)

WANTED EXPERIENCED
DRYWALL HANGERS

Needed to work in Denver, Colo. Piece work from \$2.00 to \$3.00 per 4x12 sheet. Hourly wages from \$7.50 hour up. Group insurance for employees.

APPLY CALL OR WRITE TO:
UNITED DRYWALL & PAINTING INC.

5300 NO. BROADWAY
DENVER, COLORADO 80216

303-573-5105 (25-34)

andré duval

šios dienos grožio salionas
su vakar dienos kainomis

Viskas vėliausios
mados pas
Andre Duval...

Patrauklus naujas dekoravimas, patys naujausi įrengimai ir geriausiai už viską, mūsų einančios su diena talentingos patarnautojos, kiekviena iš jų eksperte technikoje ir stiliuje.

Taip viskas seka šios dienos reikalavimus, išskirus kainas...

Shampoo & HAIRCUTTING \$3.95
Styleset \$3.95 from only not \$7.50

BLOWER CUT & STYLING only \$8.45 not \$15

Marie Ames
SOFT VELVET
Perm

\$12.95

not \$17.50

Frosting \$17.50

not \$30 cup or cap

Sale of Beauty \$9.95

Special — the famous
Nutra Perm complete
with cut.

Incl. cut
UniPerm \$16.99

The great new wave
that's pre-programed
for beautiful results
every time \$30.00 at
most salons.

Permanent Eyelashes, individually applied, \$15

The marvelous No Set Perms, from only \$10.95
by Hibner, Helene Curtis.

No rollers, no pin curls, ever again!

Jeigu jūs dar nebandėte mūsų saliono, jūs prarandate puikų grožio pažinimą. Niekas nėra ką jūs galėtumėte prarasti — ir jeigu jūs neesate patenkinta mūsų stiliumi, sąskaita nebus pristatyta.

Yra kuklus 30 c. papildomas mokestis
visai sumai.

Penktadienį ir šeštadienį 50 centų daugiau.

EAST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161
• Southgate, 5899 Warrensville, 663-6346
• Severance Center, 382-2600, 382-2569
• Shoregate, 944-6700,
• Mentor, 255-9115, next to Zayre's Lake Shore Blvd.

WEST
• Opposite Southland, 845-3400
• Opposite Westgate, 333-6646
• Parmatown, 884-6300
• Sheffield Center Lorain 233-7211 233-8020
Elyria 324-5742

ALTERATIONS

Immediate full time openings in alterations department for qualified individuals. Must have commercial experience in altering high fashion men's and women's clothing. Excellent salary.

Apply: HORNE'S

Great Lake Mall

Employment Office

Mon.-Thurs. 10 A.M.-12 Noon 2 P.M.-4 P.M.

An Equal Opportunity Firm

(27-29)

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600

Tel. 737-8601

Second-Career Vocations

HOLY APOSTLES COLLEGE
and Seminary for Adults

AUTHENTIC CATHOLIC TEACHING

COLLEGE SEMINARY

• Religious Studies
• Philosophy
• Social Sciences
• Humanities

MAJOR SEMINARY

• Theology

LOW COST, CO-OP LIVING
FLEXIBLE ACADEMIC PROGRAM
ADULT LIVING ENVIRONMENT
SPIRITUAL, MINISTERIAL FORMATION
OPEN ENROLLMENT

Accredited
BACHELOR OF ARTS
Accreditation Pending
MASTER OF DIVINITY

Director of Vocations

Holy Apostles College, Cromwell, CT 06416

Dear Father:

Please send full information about the
adult program at Holy Apostles Seminary.

Name: _____

Address: _____

IŠ AUSTRALIJOS Į AMERIKĄ

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOSE

Antanas Laukaitis

Toronto vasaros oras kaip tikroji Australijoje. Šilta, ar geriau pasakius karšta ir pirmą dieną temperatūra siekia 90 laipsnių. Tačiau australiečiams tas labai patinka ir jaučiamės kaip namuose. Didieji Lietuvių Namai pilni tautiečių iš viso pasaulio ir mūsų žmonės, apsirengę sportiniais marškinėliais su australiškai-lietuvišku įrašu ir lietuviškais ženklais atkreipia visų didelį dėmesį ir žmonės labai dažnai stabdo paklausdami vieno ar kitokiu klausimu, pažįstamų ir kt. Svetainė Lokys' daro tokį biznį, kaip kad niekada anksčiau. Jaunieji studentai, kurie yra laikinai pasamdyti svečių aptarnavimui, dirba su tokiu užsidegimu, kad tikrai tiek jie, tiek jų šeimininkė ir visi kiti šių Lietuvių Namų pareigūnai, yra verti didžiausio pagyrimo. Aš neįsivaizduoju kas būtų, geigu nebūtų šių namų ir tų puikių visų šių namų tarnautojų. Gi pats Lokys' virto jaunimo susitikimo vieta ir australiečiai čia buvo sutikti su ypatingai gera priežiūra.

Lietuvių Dienos prasidėjo birželio 27 dieną. Pirmosios sportinės rungtynės ir kovos visuose stadionuose. Oficialus šventės atidarymas, ir tuo pačiu Pasaulio Lietuvių Dienų atidarymas, įvyko didžiajame Etobicoke stadione, Birželio 29-tą dieną.

Didysis stadionas buvo gana apypilnis. Stadionan įvygiavo tautiniais drabužiais apsirengusi vėliavų palyda, kurių iš viso buvo aštuonios. Sportinę koloną ir mūsų veteranus sportininkus, dalyvavusius I-je Tautinėje Olimpiadoje Kaune, įvedė mūsų žinomasis sporto teranas ir nenuilstantis sporto darbuotojas B. Keturakis, kurį sekė gražioje ir tvarkingose savo išieginėse unoformose apie 70 australiečių sportininkų. Salėje ovacijos ir australiečius seka paskiri Amerikos ir Kanados sporto klubų atstovai bei gausinga mokytojų delegacija. Vaizdas tikrai išpūdingas. Atidarymo šventės pranešėja Gražina Ignaitytė ma-

loniu balsu pakviečia šio miesto burmistą Mr. Flynn tarti sveikinimo žodį. Nuskambėjus Kanados himno garsams, įžanginį atidarymo žodį tarė PLB pirmininkas inž. B. Nainys ir vėliau VLIKo pirmininkas dr. K. Valiūnas. Kanados ministro pirmininko P.E. Trudeau sveikinimo žodį perskaitė senatorius P. Bosa. Visus svečius pasveikino šios šventės Organizacinio Komiteto pirmininkas J. Simanavičius, kai jauniausia 1938 m Tautinės Olimpiados Kaune dalyvė Rita Garbačiauskaitė, atvykusi iš Šveicarijos, pasveikino ir perdavė savo tėvų, buvusių Lietuvos sportinio gyvenimo kūrėjų, sveikinimus.

Oficialiam atidarymui pasibaigus buvo pašventinta nauja Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių vėliava, kurią pašventino kun. A. Simanavičius ir evangelikų kunigas A. Žilinskas. Vėliavos kūmais buv dail. H. Žmuidzinienė, gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, N. Morkūnaitė ir J. Karpis. Šventės Žaidynių priesaiką perskaitė E. Punkris, o sporto šventę atidarymo aktą perskaitė PL Žaidynių komiteto pirmininkas P. Berneckas. Šios visos iškilmės buvo baigtos Lietuvos himnu.

Šiandien, kaip ir pati didžioji Toronto šventė, taip ir atidarymas, yra jau praeityje. Daug buvo padaryta, daug nuveikta, už ką galima būtų pareikšti tik didelę padėką visiems organizatoriams ir torontiešiams. Tačiau, nors ir viskas praėjo gana sklandžiai, ir iš šios šventės galima būtų daug ko pasimokinti. Ir taip mano širdis, gal ir su didele širdgėla, neleidžia man nepaminti kelių neatleistinų klaidų, kurios paliko gal gana juodas dėmes visame taip gražiam atidaryme. Nesupratau aš, nesuprato ir kiti tiek vietiniai, tiek ir svečiai, kaip Pasaulio Lietuvių Dienų atidarymo metu galėjo būti Pasaulio Jaunimo Sąjungos suorganizuotas mūsų jaunimui išvykos laivu vakaras Onta-

rio ežere, kuriame dalyvavo apie 500 jaunuolių, ir tai daugiausiai akademinio išsilavinimo. Negi atidarymo šventė, kurioje dalyvavo, be Kanados vyriausybės ir Toronto miestų atstovų ir kitų tautų konsulai bei reprezentantai, jau neskaitant mūsų pačių lietuvių vyriausių bendruomenės, kuri taip remia visą Jaunimo Sąjungos veiklą, vadovų, buvo taip menkai įvertinta mūsų, taip vadinamo elitinio jaunimo, kuris, kaip sako 'Tėviškės Žiburių' laikraštis, tuo laiku smagiai linksminosi, šoko, dainavo, užkandžiavo ir bendradarbiavo. Keista ir juokinga, girdint šią karčią tiesą, kai pagalvoji, kaip būtų gražu ir išpūdinga, jei šioje atidarymo eisenoje mes būtume matę dar pusę tūkstančio jaunų veidų, kurie, kaip daug kas sako, yra mūsų ateitis ir mūsų senųjų pakaitai.

Neskaitant Jaunimo Sąjungos ir jų atstovų padarytos pasiaiškinimų neturinčios klaidos, sportinė vadovybė keliais atvejais irgi yra negeresnė. Pačiam būnant sportinėje veikloje kone visą savo gyvenimą ir dirbant jau eilę metų organizacinį darbą taip pat buvo labai ir labai neaišku, kaip atidarymo metu galėjo būti tinklinio varžybos ir golfinkų susipažinimo vakaras bei bei vaišės. Tokių dalykų Australijoje ir mūsų sportiniame gyvenime kuris jau yra sukūręs net savo sportines tradicijas, nebūtų galima net įsivaizduoti. Gaila, tačiau tas įvyko Toronte ir, manau, kad tokių klaidų pamoka turėtų būti išidėmetina mūsų ateities gyvenimui bei veiklai ir tokios, tiesiog 'mirtinos' klaidos niekuomet neturėtų būti pakartojamos. Gal viso to pasėkoje ir mūsų jaunimo bei daugelio sportininkų nedalyvavimo parade išvadoje, Australijos lietuviai sportininkai savo gražose tvarkingose uniformose buvo sutikti labai gražiai ir jiems buvo visur keliamos ovacijos, kas su teikė tiek man, tiek ir patiems sportininkams didelį pasididžiavimą ir pasigėrėjimą, kad kuone šimtinė atvy-

Lietuvių Namai sveikina atvykusius švečius...

V. Bacevičiaus nuotr.

kusių Australijos lietuvių sportininkų ir jų rėmėjų, nepadarė Australijos lietuvių bendruomenei gėdos, bet buvo tokie gražūs šios bendruomenės reprezentantai tiek Amerikoje, tiek ir Kanadoje.

Mano nuomone jaunimo 'kaltes' šiose atidarymo iškilmėse atlaikė mūsų jaunimo lietuviškieji mokytojai, kurie dalyvavo tradicinėje mokytojų Savaitėje. Jų buvo daug, net 83 iš įvairių pasaulio kraštų, kurie savo gražioje eisenoje lyg tai ir sakė, kad mes esame tie mokytojai, kurių pasiaukojimo dėka auga naujoji išeivijos lietuviškoji karta.

KITI ŠVENTĖS PARENGIMAI

Be pasirodymo, netoliese nuo Toronto esančiame Hamilton mieste, kur koncertas pavyko irgi labai gerai ir salė buvo kimšte prikimšta, Melbourne 'Dainos' sambūris davė vieną atskirą koncertą ir Toronto lietuviams bei svečiams. Ir čia žiūrovų buvo užpildyta pilnutėlė salė. Ir čia, žavioji mūsų reprezentantė, sambūrio dirigentė Danutė Levickienė tiesiog magiškais dirigavimo mostais ir puikiai jos choristų išpildymu, žavėjo vakaro koncerto klausytojus. Kaip ir sportininkai, Melbourne dainininkai yra mūsų apatinio Australijos kontinento geriausi reprezentantai.

Kai sportininkai sportavo, dainininkai dainavo, jauni-

mas linksminosi, mūsų vyresnieji, susirinkę į Pasaulio Lietuvių Seimą, svarstė mūsų bendruomenės pagrindinius reikalus ir vėliau išsirinko naująją Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybą su naujuoju pirmininku inž. V. Kamantu iš Chicagos.

Vienas iš didžiausių pramoginių parengimų buvo Su sipažinimo vakaras 'Royal York' hotelyje. Didžiulės salės buvo pripildytos tur būt nemažiau keturių tūkstančių svečių, suvažiavusių iš viso pasaulio kampų. Dar jokiaime kitame linksmame, ir tiek daug žmonių turinčiame subuvime nesu buvęs. Pažįstamų, draugų, giminių vienoje vietoje, ir tuo pačiu metu, dar irgi nesu niekad tiek daug sutikęs. Tačiau buvo tikrai malonu ir džiaugsminga nardyti po tas didžiasias milžiniškas sales savo prietelius begaudant, arba pačiam būnant sugautam.

Sekmadienį įvyko PLD pamaldos gražiojoje Anapilio sodyboje, kur kapinių aikštėje mišias atnašavo vysk. V. Brizgys, vysk. A. Deksnys ir 19 kunigų. Šiose pamaldose dalyvavo irgi apie 5000 lietuvių. Čia pirmą kartą buvo išpildytos lietuviškos komp. A. Mikulskio mišios, kurioms dirigavo pats dirigentas ir jas išpildė Čiurlionio ansamblis, palydimas kanklių muzikos. Tur būt pats kulminacinis Pasaulio Lietuvių Dienų punktas buvo Dainų šventė.

(Nukeilta į 12 psl.)

Momentas iš krepšinio rungtynių...

V. Bacevičiaus nuotr.

OPPORTUNITY FOR LAYOUT MEN & DETAILERS

FOR MACHINE TOOLS AND SPECIAL MACHINES

EXCELLENT FRINGE BENEFITS.

APPLY IN PERSON OR CALL MR. LAMEY

SESCO INC.

7800 Dix

Detroit, Mich. 48209

Between Lonyo & Central Aves.
313-843-7710

MODEL MAKER

Do construction and stamping of prototype electrical terminals. Make own set-up and tooling working with product print and Die Engineering drawings. Work directly with Chief Engineer of Die Engineering.

Join our LANCASTER, OHIO plant today for excellent salary and benefits. Call or write today:

ESSEX GROUP, INC.

MACHINERY/TERMINALS DIVISION

3405 Engle Road, Ft. Wayne, Ind. 46899

(219) 747-1656 — Personnel Department

An Equal Opportunity Employer M/F

(28-29)

Leknickas ir Bielskus įteikia clevelandiečiams sportininkams atsižymėjimo ženklus.
V. Bacevičiaus nuotr.

Pasaulio Lietuvių Dienose...

(Atkelta iš 11 psl.)

Didžiajame 'Maple Leaf Gardens' stadione, talpinančiame per 16,000 žiūrovų, įvyko šis didysis lietuvių daininkų koncertas. Salėje galėjo būti per 12,000 klausytojų ir apie 1,700 dainininkų, kurių tarpe buvo apie 300 vaikų. Rengėjų duomenimis, šventėje dalyvavo 54 chorai. Didžiajai klausytojų miniai buvo pristatyta visų dalyvaujančių vėliavos su jų palydovais ir, prieš pasirodant chorams, parada ir vėl išvedė australiečiai sportininkai, kurie ir vėl buvo pasitikti griausmingais plojimais. Šis masinis koncertas buvo labai pavykęs ir dainų besiklausant kilo kažin koks vidinis pasitenkinimas, duodęs vilčių ateities lietuviškajam gyvenimui. Vyriausiam dainų šventės dirigentui muz. V. Verikaičiui, lygiai taip pat ir kitiems dirigentams, bei choristams, priklausio didžiausia padėka už jų atsilankymą ir dalyvavimą šioje dainos šventėje.

Tuo po Dainų šventės įvyko masinė eiseną prie Žuvusių Karių paminklo, kur buvo padėta du vainikai. Čia kalbas pasakė mūsų išeivijos politiniai vadovai. Be lietuviškųjų kalbų, burmistro vardu gražų žodį tarė jo atstovas Mr. Eggleto.

Pats paskutinis oficialus šventės rengimas buvo banketas, kuriame dalyvavo daugiau kaip du tūkstančiai mūsų tautiečių. Šio pokylio pranešėja buvo iškilioji Toronto lietuvaitė, gražuolė V.

Jovaitė, kuri taip gražiai pristatė šio pokylio kalbėtojus ir savo puikiu balsu sužavėjo dalyvius. Be visų kitų kalbėtojų ir sveikintojų, man teko Australijos Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdybos, bei visų Australijos lietuvių sportininkų vardu tarti pasveikinimo žodį ir ŠALFASS bei Žaidynių Organizacinio komiteto pirmininkui P. Berneckui įteikti Australijos lietuvių sportininkų plaketę. Baigiamąjį padėkos žodį tarė Organizacinio komiteto pirmininkas J.R. Simanavičius.

Pasaulio Lietuvių Dienos ir Sporto Žaidynės pasibaigė. Nors ir buvo vienas kitas trūkumas bei nesklandumas, tačiau visa šventė yra tikras mūsų pasaulio lietuvių pasididžiavimas. Už tą visą darbą ir tą puikiai atliktą milžinišką pasirodymą priklauso visiems organizatoriams ir visiems Kanados lietuviams didžiulė padėka.

AČIO JUMS VISIEMS!

REFRIGERATION MECHANIC
Maintenance and repair of industrial refrigeration equipment. 50-100 ton capacity. Chiller and air handler units. Permanent position for qualified person.
45 HOUR, 5 DAY WEEK
UVALDE ROCK ASHALT CO.
1705 OLIVER
HOUSTON, TEXAS 77001
713-869-5811 (26-31)

WANTED JOURNEYMEN PLASTIC INJECTION MOLD MAKERS
Willing to relocate beautiful Northern Michigan captive mold shop has openings first or second shift. Top pay, liberal fringe benefits. (616) 547-6584 or write LEXALITE INTERNATIONAL CORP., U.S. 31 N. CHAR. LEVOIX, MICH. 49720, attn. TOM KLINE. (22-31)

Aldona ir Vytautas Kamantai pagerbiami PLB seimo bankete.
V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELANDO PARENGIMAI

- LIEPOS 23 D. gegužinė DMNP parapijos sodelyje.
- LIEPOS 30 D. Žalgirio kuopos ir jūros šaulių gegužinė.
- RUGPIŪČIO 6 D. Lietuvių klubo metinė gegužinė kroatų sodyboje.
- RUGPIŪČIO 20 D. LKVS "Ramovė" Clevelando ksyriaus gegužinė.
- Rugsėjo 9 D. koncertas. Rengia Clevelando birutietės.
- RUGSĖJO 16 IR 17 D. Jubiliejinės Pabaltiečių sporto žaidynės Clevelande.
- RUGSĖJO 23 D. Dirvai paremti rengimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.
- RUGSĖJO 30 D. Clevelando moksleivių ir studentų ateitininkų literatūros vakaras.
- SPALIO 1 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa Lietuvių Namuose rodys mediciniskus filmus.
- SPALIO 7 IR 8 D.D. — Lietuvių klubo kultūrinės premijos įteikimo balius ir Lietuvių namų penkerių metų sukakties minėjimas.
- SPALIO 8 D. DMNP parapijos tradicinė vakarienė.
- SPALIO 14 D. abiturientų pristatymas-balius. Rengia LB Ohio apyvaros valdyba.
- SPALIO 21 D. Lietuvių Namų apatinėje salėje įvyks Clevelando Ramovėnų Choro 5 metų sukakties minėjimas.
- SPALIO 28 IR 29 D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apyl. valdyba.
- LAPKRIČIO 4 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas ir balius Lietuvių namuose.
- LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Skautų Sąjungos 60 metų sukakties minėjimas.
- LAPKRIČIO 11 D. Žalgirio šaulių kuopos rengimas Naujos parapijos salėje.
- LAPKRIČIO 12 D. ASS metinė šventė Lietuvių Namuose.
- LAPKRIČIO 18 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia LKVS "Ramovė"

A. † A.

A. PENKAUSKIENEI,
mirus, jos dukrą BIRUTĘ ir sūnus: VYTAUTĄ ir ALGĮ, žentą bei marčias, anūkus ir kitus gimines, likusius liūdesyje, giliai užjaučia ir kartu liūdi

Aldona ir Robertas
Tamulioniai

Tauriajam Lietuvos valstybininkui

A. A.

JUOZUI KRYGERIUI
mirus, giliame nuliūdime likusiems žmonai EMMAI, sūnui ALGIRDUI ir jo šeimai nuosirdžiausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Birutė Smetonienė
ir sūnūs

A. A.

JUOZUI KRYGERIUI
mirus, žmoną EMĄ, sūnų ALGĮ ir visus artimuosius giliai užjaučia ir liūdesiu dalinasi

Juozė ir Jonas Daugėlai
Veronika ir Antanas Garmai
Elena ir Povilas Mikšiai
Lina ir Stasys Slabokai

Juno Beach, Florida

A. A.

TEISININKUI

JUOZUI KRYGERIUI
mirus, jo žmonai EMMAI, sūnui ALGIRDUI su šeima, broliui ir seseriai, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Lietuvių Teisininkų Draugijos
Clevelando Skyrius

A. A.

JUOZUI KRYGERIUI
mirus, žmonai EMMAI KRYGERIENEI, sūnui ALGIRDUI su šeima ir jų giminėms reiškia širdingą užuojautą

ONA DAILIDIENĖ

Tavo Amžinybės Gimtadieniui

ATSISVEIKINIMO ŽODIS A. A. JUOZUI KRYGERIUI,
ILGAMEČIUI "ROMUVOS" KORP! FILISTERIUI

Balys Auginas

*Draugai esam, draugai būsim,
Draugai liksim visados...*

Romuviečių daina.

ANUO metu Kaune mūsų tarpe buvo malonus komiltonas Juozas Krygeris, visų vadinamas "skraidančiu prokuroru". Skraidantis buvo todėl, kad turėjo lakūno-piloto vardą ir skraidė, o prokuroras buvo iš profesijos.

Juoza Krygerį — tą malonų, draugišką, visad linksmą ir sąmojingą "Romuvos" korp! filisterį pažinau korporacijos eilėse.

Susidraugavome artimiausiu metu, kai buvau paskirtas vesti korporacijos metrašty. Mat a. a. Juozas labai mėgdavo skaityti mūsų korporacijos istoriją ir kiekvieną kartą, atvykęs į mūsų būstinę, sekdamas į domėdavosi "paskutiniaisiais įvykiais", atidžiai sekdamas mano registruojamus.

Nors pats buvo teisininkas, logiškas ir sausų faktų

A. A. Juozas Krygeris

žmogus, bet mano registruojamus faktus — iš linksmos pusės ir ne visada "sausus" — o literatūriniai išryškintus — buvo labai pamėgęs ir visuomet skatindavo juos dar labiau humoristine plunksna pabrėžti. Nė neįsiseidavo, jei ir jo paties "veikla" būdavo ne akvareliniu teptuku, o gerokai humoro tušu nu-

piešta. Visada sveikindavo už pastabią ir akylią akį.

Nuo tų žydinčių, gražių jaunystės dienų Tėvynėje praėjo beveik 40 metų. Praeitais atsidūrė įreminta gražioje rėmuose, o gyvenimas bėgo savo keliu. Mūsų žingsniai tai išsiskirdavo, tai trumpam susibėgdavo, kol pagaliau, susiję į bendrą tašką, aprimo Clevelando ūksmingame mieste. Mat, čia, likimo sutapimu, abu nutūpę, susiradome gyvenimo užuovėją.

Abu buvome užimti kasdienės duonos pelnymu, organizaciniu veikimu, spauda... Tačiau rasdavome progų susibėgti, o ir kasmet atšvėsdavome savosios Romuvos metinę šventę. Vėliau, Juozo sveikatai silpstant, tą brangią šventę švėsdavome jau telefonu, pasikalbėdami apie korporacijos praeitį, prisimindami šviesias mūsų komiltonų asmenybes ir atmintin įstrigusius ypatingesnius įvykius.

Taip lėkė metai. O mes — kaip uogos — nokom ir bren dom — — —

Šiųmetė vasara atvėrė dosniai savo glėbį, paberdamas nokstančius žiedus. O tačiau papūtė stingstančio vėjo gūsis ir netikėtai pasirodžiusi Juodoji Viešnia išsivedė tolimom atostogom Juoza Krygerį į amžinuosius sodus. — — —

Šiandien čia — paskutinio atsisveikinimo vietoje — su skaudama širdim savo, savo šeimos ir lietuvių akademinės korporacijos Romuvos, veikiančios Australijoje ir Chicagoje padalinių vardu — reiškiau širdingiausią užuojautą mirusiojo mūsų filisterio Juozo Krygerio šeimai ir dar kartą bandau su juo pereiti tais žemiškais keliais, kuriuose a. a. Juozas įmynė savo neišdildomas ir prisimintinas pėdas.

A. A. Juozas Krygeris savo žemiškąjį gyvenimą pradėjo 1899 m. gruodžio 20 d. Kelmanionių kaime, Marijampolės apskrityje. Tėvai ūkininkai, giliai religingi ir tautiniai susipratę, tad jau prieš pirmąjį pasaulinį karą Juozukas pradėjo lankyti Suvalkų gimnaziją.

Pirmojo pasaulinio karo metu, vokiečiams artėjant, su kitais moksleiviais, jis išvyko Vilniun, vėliau buvo evakuotas į Voronežą, kur tada veikė lietuvių gimnazija, kurion mūsų Juozukas ir pateko. Ten jam tenka išgyventi sunkų laikotarpį, badaujant ir papildant savo varganą bendrabučio davinį

Poetas Balys Auginas atsisveikina su a.a. J. Krygeriu. Prie karsto garbės sargyvoje stovi šaulys Smelstoričius.

V. Bacevičiaus nuotr.

iš menkų, sunkiai uždirbtų, šalutinių pajamų.

1918 m. Juozas su kitais pabėgėliais grįžta Lietuvon, prisijungia prie Alytaus apskrityje veikiančio partizanų būrio ir dalyvauja Lietuvos laisvės kovose.

Gyvenimui įėjus į normalias vėžes, Juozas įstoja Marijampolės Realinės gimnazijos ir ją baigia 1920 m. Po to seka dveji metai atliekant karinę prievolę, kurios metu Juozas skiriamas į Karo Mokyklos 4-tąją laidą.

Baigęs Karo Mokyklą, Juozas įstoja į Vytauto Didžiojo universiteto Teisų Fakultetą, kurį baigia 1930 m. Studijų metu jis stoja į studentų korporacijos "Romuvos" eiles dėl jos kilnaus šūkio "Draugui, Tėvynei, Aisčių Vienybei". Baigęs studijas, keliamas į filisterius.

Teisinę karjerą Juozas pradėjo Seinų teismo tardytojo pareigose. Vėliau skiriamas Šiaulių Apygardos Teismo prokuroro padėjėju. 1930-tų metų pabaigoje Juozas perkeliamas į Kauną Apygardos teismo prokuroro padėjėjo pareigoms. Čia jis ėmė domėtis sportu, tapo Lietuvos Aero Klubu nariu ir aviacinio žurnalo "Sparnai" redaktorium.

1939 m. Kauno Apygardos Teismo teisėjas. Tas pareigas eina ligi bolševikų pirmosios okupacijos. 1940 m., bolševikams užėmus Lietuvą, Juozas pasijunta nesaugus ir su žmona ir sūnum pasitraukia į Vokietiją, kur karo metus praleidžia įvairiose stovyklose.

1945 m. atsidūręs anglų zonoje Liubeke, a. a. Juozas dirba pabėgėlių stovyklos vadovybėje ir atstovauja lietuvių vietiniuose teis-

muose. 1950 m. Juozas apsimą eiti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vokietijos Krašto Valdybos teisinio patarėjo pareigas, kuriose išbūna ligi emigracijos į Jungtines Amerikos Valstybes. Čia atvykęs, su šeima apsistoja Clevelande.

Amerikos teismai velionio patyrimo nepripažino, ir Juozas dėl nepakankamo anglų kalbos mokėjimo turėjo imtis fizinio darbo.

Clevelande bedirbdamas, Juozas, kiek laikas ir jėgos leido, bendradarbiavo su Lietuvių Bendruomene, Alti ir Lietuvių Teisinių Draugija, kuri Juoza išsirikino savo pirmininku, ir jis tas pareigas ėjo 12 metų, kol, ligos verčiamas, turėjo pasitraukti — atsistatydinti.

Clevelande susikūrus Šaulių Sąjungos kuopai, Juozas įsijungė į jos eiles ir 1975 m. rugsėjo mėnesį už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos Šaulių Sąjungai tremtyje apdovanojamas Šaulių žvaigždės ordenu.

Išėjęs į pensiją, Juozas skiria savo jėgas spaudai, ieškodamas atsakymų įvairiems tremties gyvenimo klausimams. Laikraščiuose randame visą eilę straipsnių, aiškinančių VLIKo politinę prigimtį, jo teisę ir svarbą atstovauti pavergtą lietuvių tautą tremtyje. Už savo straipsnius yra laimėjęs spaudos pirmąją piniginę premiją.

Sveikatai vis daugiau blogėjant, Juozas tampa priverstas palikti ir spaudos darbą. Paskutiniais keletriais metais jis tebegalėjo tik sekti bendruomenės gyvenimą ir žodžiu padiskuti

(Nukelta į 14 psl.)

PRAKTIŠKIAUSIOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Siuntinys 1 — 1978.

Nepermatomo nailono gėlėta arba su ornamentais įvairių spalvų labai populiarus medžiaga dėl dviejų suknelių; gėlėta arba lygių spalvų crimplene medžiaga suknelė; dvigubo storio nailoninė skarelė; moteriškas nailono apatinis arba vyriški nailono viršutiniai marškiniai; dvi poros vyriškų arba moteriškų nailoninių arba vilnonių kojinių; 40 anglišku geriausių cigarečių; dėžė šokoladinių saldainių; 1 svaras pupelių kavos; vienai eilutei vilnonė labai gera medžiaga su įaudimu "All wool made in England", gali būti šviesios arba tamsios spalvos.

Šio siuntinio kainą su muitu ir persiuntimo išlaidomis — \$190.00. Taip pat dar galima dadėti į šį siuntinį 9 sv. prekių, pavyzdžiui, galima dadėti 4 m. medžiagos, 2.75 m. dirbtinio minko kailio arba kito kokių dovanų.

Žemiau siūlome keletą praktiškesnių ir naudingesnių dalykų:

Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	...\$80.00
Jeans "Wrangler" vyr. arba mot.	
(galima siųsti 4)	40.00
Geresnės rūšies nertinis	32.00
Nailono kojinių, vyriškos arba moteriškos	3.00
Vilnonė medžiaga suknelė	24.00
Vilnonė skarelė	11.00
Geresni marškiniai	15.00
Lietsargis telescopic	12.00
Vyriški arba moteriški labai geri pusbačiai	34.00
Crimplene medžiaga kostiumeliui	30.00
Angliška eilutei medžiaga	
("All wool made in England")	70.00
Geresnė eilutei medžiaga	
("All wool made in England")	75.00

Siunčiame įvairius kalkuliatorius ir Stetoskopus.

Sudarant savo nuožiūra siuntinį reikia pridėti \$28.00 už visas persiuntimo išlaidas. Kiekvieno siuntinio pristatymas yra garantuotas.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais.

BALTIC STORES LTD

(Z. Juras)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT.
BR1 4HB, ENGLAND.
Tel. 01 460 2592.

FAST GROWING BUSINESS IN PINEHURST, N.C.

Needs experienced foreign auto mechanic. Tools and a desire to relocate in a snow-free resort area required. 60% commission, top wages plus incentive plan. Only career minded inquirers need apply. Contact:

Jim Hatcher

Overseas Auto Repair Inc.

P.O. Box 938
Pinehurst, N.C. 28374
919-295-4461

SIBIRAS ŠIANDIENA

Lietuviai, ir milijonai kitų, pažįsta Sibirą kaip trėmimo teritoriją, neaprepiamo didumo naikinamąją stovyklą. Tokiu baubu Sibiras įrašytas į pasaulinio teroro ir genocido metrikus.

Milžiniškoji teritorija iki 1582 metų, nesuklydus galima tarti, nepriklausė niekam. Ji buvo retai apgyvendinta, tik keliasdešimtys genčių. Tais laikais Sibiras buvo tikra JAV ir Kanados kopija. Teritorija valdė nesėslios gentys. Plotas, kurį apėdė vieni, po keliolikos metų jau buvo kitų genčių laikinai apsėstas.

840 kazokų, atamano Jermako vadovaujami ir ginkluoti šautuvais, pradėjo teritorijos pavergimą. Teritoriją ir genčių vadai (chanai) pasidavė užkariautojų malonei ir taip, per 50 metų, rusai pasiekė Ramiojo vandenyno krantus. Maskva prisijungė prie savo valdomų žemių 12 milijonų kvadratinų kilometrų pasakiškai turtingos žemės turtais teritorijos. Reikėjo 3 šimtų metų, kol Sibiro gyventojų skaičius pasiekė 10 milijonų gyventojų. Vėliau Rusija atėmė iš Kinijos Mandžiūriją. Trėmimais ir vilionėmis vyko Sibiro gyventojų dauginimas. Dabar ten yra 30 milijonų nepaprasto margumo rasiniu požiūriu gyventojų. Sibiras tapo rusams žemės turty

RIMAS DAIGŪNAS

aruodu. Sibirą reikia, kaip sako sovietų žargonas, "įsivisinti". Todėl teritorijoje vyksta didžiulio masto tyrinėjimai, naftos gręžiniai, ekspedicijų veikla. Vien tik akmens anglių, tvirtina žinovai, yra lygiai tiek kiek jų visame pasaulyje. Nafta, dujos, auksas, cinas, gyvsidabris, varis... Rečiausi metalai: volframas, molibdenas, o taigos teikia milžiniškus kiekius medienos.

Reikia darbininkų, reikia investicijos kapitalų — o jų SSSR turi tik riboto kiekio. Žiaurus klimatas trūkdo darbą. 1968 metais nustatyta, kad iš dešimties į Sibirą įvyliotų darbininkų, tiksliai vienas pasilieka, o devyni grįžta iš Sibiro.

Brežnevas neseniai norėjo asmeniškai pamatyti ekonominius ir industrinius Sibiro punktus. Geležinkelis, jis sako, padės atrasti artimesnį kontaktą su šalta Sibiro žeme.

Tačiau, apžvalgininkai neabejoja, militariniai ir strateginiai reikalai labiau už ekonominius, rūpėjo partijos vadovai. Juk siena su Kinija ištįso per 7000 km. Ta siena, kaip menkutė tvorelė saugoja SSSR nuo multimilijonių Kinijos masių. Ir štai: Novosibirske

Brežnevas priėmė branduolinių ginklų dalių parodą. Brežnevas čia rado atominių raketų įrengimus. Ilgdistancinės branduolinių įtaisų raketos galinės nu-

terioti Pekiną. Čioje Brežnevas priėmė tankų parodą. Chabarovske, kurį su miestu apylinke kiniečiai laiko savo miestu, Brežnevas priėmė kombinuotų kariškų dalių parodą. Kariuomenė čia skirta ofensyvai, ir tai buvo pabrėžta parodo paneigrikose.

Brežnevo atsilankymo Sibire proga surengtieji kariuomenės parodai rodo, kad greta militarinės reikšmės, Brežnevo kelionė buvo skirta ir imperialistinei SSSR propagandai. Istorija labai primena prieš Antrąjį pasaulinį karą Sovietų valstybėje pasigiriantį skambėjusią dainą "Jeigu karas rytoj..."

Maskvos politika buvo aiški: atskirti nesukalbama Kiniją nuo viso pasaulio ir terorizuoti ją savo militarine galia. Ta politika sulaukė pralaimėjimo. JAV noriai pakratė kruviną Mao dešinę. Dabar gi dalykas dar paryškėjo. Tai Kinijos ir Japonijos draugiškumo sutartis.

1971 metais JAV grąžino Japonijai karo metu okupuotą Okinavos salą. Karo metu ir sovietai okupavo Japonijos salas: Kikoaną, Habomajų, Ituriją ir Kunasirą. Dėl tų salų grąžinimo Japonijai Maskva šantažuoja japonus. Tiksliai dviejų iš keturių salų grąžinimą Maskva stato po sunkiai Tokijui įvykdoma sąlyga: Japonija turi išvaryti užsienio kariuomenę (JAV) ir pasirašyti su SSSR taikos sutartį. Bet Japonija turi pa-

sirašiusi su JAV saugumo sutartį. Japonai atmetė Maskvos pasiūlymą. Tada Brežnevo valstybė pasityčiojo iš Japonijos. Maskva pasakė, kad visi teritoriniai ginčai su Japonija išspręsti, todėl ir salos nebus grąžintos. Toks įžūlumas, aišku, rafinuotos diplomatijos neturėjo. Toks įžūlumas pagimdė antisovietines nuotaikas Japonijoje.

Milžiniška Sibiro teritorija ketina pasidaryti milžiniška būsimo karo platforma. Šalia permanentinės įtampos septynių tūkstančių kilometrų ilgio SSSR-Kinijos sienoje, atsiranda nauja įtampos linija. Tai Didžiojo vandenyno krantas su į jūrą išsišovusia Kamčatka ir kadaise nuo japonų atimtoji Sachalino sala. Sibiras Maskvai yra sunkiausių ginklų investicijos pragarmė. Sibiro apginklavimas kaip vėžys griaužia sovietinį biudžetą. Maskva stovi čia nedėkingoje defenzivos pozicijoje, kas išmuša iš jos rankų iniciatyvą.

Besirūpindama Afrikos su sovietinimu, Lotynų Amerikos riaušėmis, Artimųjų Rytų nesantaika, Maskva guli alkūne atsiremusi į neramų Sibiro skruzdelyną. Operuodama klasių kovos iliuzijomis, Maskva remia tuo Afrikos valstybių nesantaiką. Tuo tarpu, jeigu kultų karas tarp Kinijos ir SSSR, tai nebūtų valstybių ar klasių karas, tai būtų rasių karas, pats kruviniausias, kaip istorija rodo, iš kitų visų karų.

Tuos genocidinius baubus nuolatos kursto Maskvos agresija, nesiskaitymas su dienos realybe ir atsidavimas utopinėms teorijoms. Virš tragiškos "šlovės", kurią Sibiras užsitraukė kaip nuolatinių tremimų teritorija, Sibiras ima garsėti, kaip būsimo, baisaus karo gaisravietė.

Tavo Amžinybės...

(Atkelta iš 13 psl.)

tuoti su draugais ir pažįtamais.

Klatinga vėžio liga 1978 m. ankstybą pavasarį paguldo velionį į ligoninę. Po operacijos Juozas grįžta namo, bet neilgam. Ir pagaliau šių metų liepos mėnesio pirmąją ligoninėje užmerkia akis amžinam poilsiui.

★

Ilsėkis ramybėje, brangus bičiuli, komiltone Juozai!

Mielo a. a. Juozo asmenyje liūdime netekę Lietuvos laisvės kovų savanorio, lakūno, akademiko, teisininko, visuomenininko, šaulio patrioto ir pavyzdingo lietuvių tėvo.

Kol gyvuos lietuvių akademinis Romuvos sambūris, būsi visad mūsų širdyse ir atmintyje! O Tavo atlikti darbai Tėvynei, korporacijai ir visuomenei težiugina ir tešviečia mūsų jaunajai lietuviškai kartai!

Atsisveikinu su Tavim, brangus komiltone Juozai, šiais romėnų filosofo Senecos žodžiais:

Toji diena, kurios baiminiesi dėl visų dalykų pabaigos, yra Tavo amžinybės gimtadienis!

TOOL & DIE MAKERS

Keiper USA, Inc. is a leading supplier for the automotive industry. Our continued growth and success has created immediate openings for persons with experience in metalworking and assembly manufacturing. Experience in progressive dies is essential. A Journeyman's card or equivalent background is required. If you qualify we can offer you an excellent salary and fringe benefit program.

Please Send Resume Or Call Collect

Mary Bussler,
Industrial Relations Mgr.

Keiper USA, Inc.

5600 W. Dickman Road
Battle Creek, Mich. 48015
(616) 962-5473, Ext. 513

An Equal Opportunity Employer M/F

DESIGNERS AND TOOL & DIE MAKERS

Medium sized automotive parts manufacturer has openings in its engineering dept. Experience in auto body hardware required. Good working conditions. Excellent wages. Free parking. Fringe benefits.

APPLY IN PERSON.

FERRO MANUFACTURING CORP.

1380 E. WOODBRIDGE
DETROIT, MICH. 48207

TOOL DRAFTER

Immediate position available for experienced tool drafter. Will make layouts & detail drawings of molds & tools. Will interface with machinery manufacturing personnel. Some responsibilities for calculations. Opportunity to be involved in corporate retooling program. Drafting experience and/or training in tool & design fields.

DART CONTAINER CORP.

432 HOGSBACK RD.
MASON, MICH. 48854
517-676-3800

(26-28)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS

ALL AROUND MACHINISTS
Experienced journeyman only need apply. Air conditioned shop, good wages and working conditions. Over time approximately 12 hours per week. Apply call or write
MERCER TOOL AND DIE CO.
P. O. Box 6367, Canton, Ohio 44706
216-454-9119

(27-31)

WANTED JOURNEYMEN STEEL RULE DIE MAKERS

Must be able to make own layouts, and perform all operations using 1:3 point rule. Steady work. Good working conditions & fringes. Eastside.
CALL MR. MOX
216-883-500

(27-31)

NASSAU COUNTY CONDOMINIUM

FOUR bedrooms, brick home 2 1/2 baths. Central air conditioning. HUGE 20 ft. kitchen, private garden. 20 minutes to N. Y. City EXTRAS. Near Churches (516) 538-6640. (26-28)

OPPORTUNITY FOR FIRST CLASS MACHINIST

R.M.I. is looking for a man experienced in Banbury, mill and calendar maintenance. Good location, pay and benefits. Immediate openings. Reply in person or by phone to:

MR. DOHERTY

RUBBER MIXING INDUSTRIES

1205 E. Bowman St.
Wooster, Ohio 44691
216-264-4091

(27-29)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE MEN

Experienced on Davenport & Conematics. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Day & night shift available. Good working conditions & fringe benefits.
RENSON SCREW PRODUCTS
6307 E. 18 Mile Rd.
Sterling Heights, Mich. 48078
(26-32)

AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATOR

TOP WAGES
FULL FRINGE BENEFITS
GOOD WORKING CONDITIONS
Permanent position with overtime
SOLAR MACHINE
29350 NORTHLINE
ROMULUS, MICH. 48174
(28-31)

MAINTENANCE

We have an immediate opening for an experienced machinist. The ideal candidate should have machine shop experience and have a good working knowledge of electricity, pneumatics, hydraulics, schematics, and blueprints in an industrial environment. Mid-sized company on the east side.

APPLY TO

DONRAY PRODUCTS

ATTN.: JIM GREAVES

500 SOM Center Rd.,

Mayfield Village, Ohio 44143

or call (216) 449-6450

(27-29)

TOOL & DIEMAKERS TOOL & DIE REPAIRMAN MACHINIST

Excellent opportunity for experienced individuals. Pleasant working conditions and interesting responsibilities. Employee orientated company with excellent fringe benefits and recreational program. Metal stamping exp. preferred but not absolutely necessary. Good tool and die experience a must. For personal confidential interview call Personnel Department.

CUYAHOGA STAMPING COMPANY

216-283-1700

An Equal Opportunity Employer (22-28)

LATHE HAND

4 to 6 years experience in small shop with some leader/foreman experience. Able to make set ups, work from blue prints and close tolerance. Some trade school training a plus.

CALL OR APPLY IN PERSON

DART CONTAINER CORP.

432 HOGSBACK RD.
MASON, MICH. 48854
517-676-3800

(26-28)

TOOL MAKER

4 to 6 years experience making experimental prototype machine parts

BENCH HAND

Able to process jobs run lathes, grinders and bridgeport mills.

CALL OR APPLY IN PERSON

DART CONTAINER CORP.

432 HOGSBACK RD.
MASON, MICH. 48854
517-676-3800

(26-28)

Wanted Journeymen OR 1st Class Skilled DIE MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Personnel experienced in building quality progressive dies for automotive and furniture industries. Wages based on abilities and dependabilities. MAJOR MEDICAL INSURANCE. LIFE INSURANCE. INCOME PROTECTION. PAID HOLIDAYS. VACATION PAY.

These jobs are permanent who want to grow with the company.

MIDWAY DIE AND ENGINEERING

844 S. MAIN
WAYLAND, MICH. 49346

(27-31)

CLEVELANDE IR APYLINKSE

A. A. VLADĖ ŠUKIENĖ

Liepos 12 d., senelių namuose, mirė senesnės kartos Clevelando lietuvių darbuotoja Vladė Šukienė.

Velionė gimė 1888 metais Lietuvoje, Pasvalio mieste, bažnyčios vargonininko Kazimiero Noreikos šeimoje. Būdama devyniolikos metų atvažiavo į Ameriką ir apsigyveno Clevelande. 1910 metais susituokė su su Povilu Šukiu.

Povilas Šukys, patsai iš savęs prasilavinęs, domėjosi spaudos darbu. Dar prieš pirmą pasaulinį karą suorganizavo spaustuve ir pradėjo leisti laikraštį "Santauką". Po to talkino "Dirvos" ir "Lietuvių žinių" leidime ir spausdinime. Vladė buvo jo uoli padėjėja.

Šukienė išaugino keturis sūnus, kurių Algirdas miręs, Kęstutis-Povilas Superior Savins viceprezidentas, o Julius ir Vytautas Šukiai, sekdami tėvo pėdomis, ir dabar turi spaustuve.

Vladė Šukienė priklausė visai eilei lietuviškų organizacijų: Amerikos katalikų moterų garbės narė, SLA ir R. Katalikų SLA, Clevelan-

do lietuvių moterų klubui, abiems parapijom.

Daugelis Clevelando lietuvių Vladę Šukienę prisimena, kai atvykus į šį kraštą, jina juos priimdavo ir padėdavo įsikurdinti.

Po ilgos ir nelengvos gyvenimo kelionės ilsėkis Tavo pamiltam krašte.

Vyt. Jan.

ŠVEDO KŪRINYS PER RADIJĄ

Liepos 21 d., penktadienį, 1:30 p. p. per Clevelando klasikinės muzikos stotį WCLV bus grojama Jono Švedo kūrinys "Pokalbis su mirusiais vaikais". Dainuos Aldona Stempužienė - Švedienė, fortepionais skambins Jonas Švedas ir Stephan Kabat.

Programą praves pianistas, (Music School Settlement dekanas) Clive Lythgoe ir ta proga turės pasikalbėjimą su kompozitorium Jonu Švedu apie jo kūrybą.

- Dalia Rydelytė, studijuojanti chemiją ir biologiją Cleveland State universitete, šiomis dienomis susižiedavo su Linu Vaitkum iš Washington, D. C. Vestuvės įvyks 1979 m. balandžio 21 d. Dalia yra Edvardo ir Irenos Rydeliu duktė, dalyvaujanti aktyviai jaunimo veikloje ir šokanti Grandinėleje.

- Australijos lietuviai sportininkai, grįždami iš Toronto, buvo porai dienų sustoję Clevelande, kur su vietos žaibo klubu turėjo draugiškas tinklinio ir krepšinio rungtynes, dalyvavo susipažinimo vakare ir pirmadienį, vykdam į Chicago, aplankė Dirvą. Clevelande juos lydėjo Dalia Orantaitė ir Juozas Stempužis. Ekskursijos vadovas yra Antanas Laukaitis, Dirvos bendradarbis, kurio kelionės išpūdžiai spausdinami Dirvoje.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

MOKAME AUKŠČIAUSIĄ NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6 1/2% įnešus \$1,000
12 mėnesių6 3/4% įnešus \$1,000
30 mėnesių7 1/2% įnešus \$1,000
18 mėnesiams7 3/4% įnešus \$1,000
72 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5 1/4%).

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5 1/4%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings

AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA SEŠTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
181-85526712 Superior Ave.
431-249713515 Euclid Ave.
681-810014406 Cedar Ave.
381-428032800 Center Ridge Road
779-5915

- Moterų S-gos gegužinė įvyks liepos 23 d. 2 val. po pietų D. M. N. P. parapijos sodelyje. Maloniai kviečiami visi atsilankyti.

- Salamander batų krautuvėje, 2534 Lorain Avenue šiuo metu vyksta vasarinių batų ir sandalų išpardavimas.

- Society National Bank atidaro "superbanking" penkiose Fazio prekyvietėse, kur galima bus atlikti visas bankines operacijas.

Banko pirmininkas J. Maurice Struchen sako, kad klientai su SuperBanking kortele galės Fazio krautuvėse pirkti prekes ir čia pat vietoje atlikti kitas bankines operacijas, kaip keisti čekius, padėti pinigų sąskaiton, išimti taupmenis, mokėti mokesčius ir t.t.

SuperBanking kortelei gauti užpildymo lapai gausiami visuose Society National Bank skyriuose.

- Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CUSTODIAN

For lovely building. Mature couple. Good salary plus free apartment and free utilities.

Call: 216-289-8484

JUNO BEACH, FLORIDA

Viena iš gražiausių vietovių visoje Floridoje. Kiekvienas tai pasakys, kuris gerai žino Floridą. Praleiskite čia bent dalį atostogų. Kurie galvojate persikelti į Floridą — būtinai susipažinkite su Juno Beach. Ap-sistokite mūsų motelyje — o mes jus supažindinsime. Erdvūs kambariai su virtuvėmis, individualiai kontroliuojamas centrinis vėsinimas ir šildymas. Paplūdimys skaitomas vienas ir gražiausių Floridoje. Pūkų žuvavimas, golfo laukai, teniso aikštės.

SEA-SUNRISE MOTEL
751 Ocean Drive (A1A)
Juno Beach, Fla. 33408
Tel. 305-626-4746.

Danutė ir Rapolas
Valodkai

(26-29)

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

ROOMS FOR RENT

East 74 St. and St. Clair six rooms up. Adults, no children, no pets. \$125.00 a month, plus security. Call: 391-2167 from 4-8 p.m.

- Patria prekybos namuose 794 E. 185 St. Clevelande, galima įsigyti naujų maisto produktų bei dovaninių reikmenų. Turime naujų knygų, plokštelių, lietuviškų sveikinimo kortelių ir eilę kitų prekių. Prašome atsilankyti. Tel.: 531-6720.

Lietuvių grožio salonas
SILVER SHEAR — Hair Fashion, 687 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119, tel.: 486-4240.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

To work and live in a Rural Community.

For all shifts.

For a progressive small acute care hospital. Competitive salary & shift differential. Liberal personnel policies & fringe benefits. Moving allowance.

Apply call or write to:

DIRECTOR OF NURSING SERVICE

SHERIDAN COMMUNITY HOSPITAL

301 N. MAIN STREET
SHERIDAN, MICH. 48884
517-291-3261

(23-32)

GENERAL SHOP

Mid size company Hilcreat area.

1ST & 2ND SHIFT.

Own transportation.

Call 216-449-6456

Between 9 a.m. & 4 p.m.

Mon. thru Friday.

(27-29)

DIRVA

• **ALT S-gos seimą**, Sąjungos valdybai pasiūlius, ruošiamasi rengti ateinančiais metais Chicagoje.

Chicagos, Cicero ir East Chicagos skyrių valdybos svarsto pasiūlymą ir palankiai žiūri.

• **Jurgis Gliuda**, mūsų bendradarbis iš Los Angeles persikėlė gyventi į West Covina, Calif.

Rašytojas Jurgis Gliuda, dėl išvykimo iš Los Angeles, pasitraukė iš Lietuvos žurnalistų sąjungos vicepirmininko pareigų.

Sekantis valdybos narys, pagal rinkiminį sąrašą, yra dr. Petras Pamataitis.

• **"Fraternal Monitor"** Indianapolisje išėinas žurnalas, reprezentuojąs visas fraternalines organizacijas š. m. liepos numerį duoda įdomias informacijas apie fra-

ternalines organizacijas jų tarpe ir apie tris lietuvių susivienijimo organizacijas.

Stipriausia jų yra susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kuris pernai prirašė 382 naujus narius už 506,850 dol. ir jo kapitalas siekia 5,056,282 dol.

Lietuvių R. Katalikų Susivienijimas pernai prirašė tik 25 narius už 32,500 dol. ir kapitalas siekia 3,426,548 dol.

Silpnai stovi ir Lietuvių Darbininkų Susivienijimas, pernai prirašęs 53 naujus narius už \$49,500 dol., turįs kapitalo tik 1,697,587 dol.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

IEŠKOME NAUJŲ SKAITYTOJŲ! Naujiems skaitytojams Dirva bus siuntinėjama iki šių metų galo už 2 dolerius!

Vilties draugijos valdyba, norėdama praplėsti skaitytojų ratą ir supažindinti su Dirva tuos, kurie jos neskaity, nutarė **NAUJIEMS SKAITYTOJAMS** nuo š. m. liepos 1 d. iki 1979 m. sausio 1 d. siuntinėti Dirvą tik už **DU DOLERIUS**.

Be abejo, Jūs turite pažįstamų kurie iki šiam laikui Dirvos neskaitytė — užprenumeruokite jiems susipažinimui už 2 dolerius! Gal jiems patiks Dirva ir kitais metais patys taps jos skaitytojais ir prenumeratoriais.

Jei kiekvienas atsiųs tik vieną adresą — Dirvos skaitytojų padvigubės ir laikraštis sustiprės.

— I Š K I R P T I —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau siuntinėti Dirvą nuo šios dienos iki 1979 m. sausio 1 d. už 2 dol. šiems asmenims:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojas:

• **Laimutė K. McGahey**, clevelandiečių Aldonos ir Jono Rastenių duktė, baigė Carleton universitetą Otawoje, Kanadoje, gaudama iš psichologijos mokslo bakalaurą laipsnį.

Gyvendama pas tėvelius Clevelande, buvo pasižymėjusi sportininkė, žaidimo klubo narė.

**KONGRESMANAS
STRATTON GAUS
PREMIJĄ VYČIŲ SEIME**

Kongreso atstovas Samuel Stratton.

JAV kongreso atstovui Samueliui Statton bus įteikta kunigo John C. Jutt vardo premija Lietuvos Vyčių seime rugpjūčio 16-20 d.d. Syracuse mieste.

Kunigo Jutt premija kasmet skiriama ne lietuviui, daugiausiai pasižymėjusiam lietuvių interesų gynime. Premijos įteikimo iškilmės įvyks šeštadienį, rugpjūčio 19 Seimo bankete, kuris prasidės 7 v. v. Hotel Syracuse.

Kongresmano Stratton pastangos lietuviams rūpimais klausimais tikrai nemažos. Jis įnešė dvi Kongreso rezolucijas remiančias Simą Kudirką. Jis parėmė akciją, kad JAV valdžia išleistų pašto ženklą Lietuvos pagerbimui. Jis deda pastangas, kad Kongresas praveistų įstatymą, duodantį leidimą Pranui ir Algirdui Brazinskams pasilikti Amerikoje. Jo nedviprasmišką nusistatymą Pabaltijo valstybių teisei atgauti nepriklausomybę įrodo visa eilė rezolucijų, kuriuos jis yra stipriai parėmęs 20 metų Kongrese bėgyje. Pavyzdžiui, kongresmanas Strat-

ton įnešė rezoluciją, kuria pasakoma, kad JAV-ėms pasirašius Helsinkio baigiamąjį aktą, Pabaltijo valstybių statusas nepasikeičia.

Pernai kunigo Jutt vardo premijos laureatas buvo Alfred Friendly, Jr., JAV Kongresinės komisijos dėl Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos štabo direktoriaus pavaduotojas.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Šeštokas, Chicago 7.00
J. Savickas, Chicago 2.00
D. Liepas, Cicero 7.00
P. Naureckas, Chicago .. 7.00
A. Iškauskas, Weston 5.00
J. Skirmuntienė, Kenosha 5.00
F. Bočiūnas, Hartford 10.00
K. Statkus,
Santa Monica 17.00
A. Mikoliūnienė,
Cleveland 15.00
J. Narbutas, Chicago 5.00
D. Nasvytis, Conneaut .. 3.00
A. Kavaliūnas, Cleveland 2.00
LB St. Petersburg
Apylinkės Valdyba 25.00
A. Mačys, Downer Grove 7.00
O. Kašiubienė, Cleveland 2.00
B. Gediminas,
Garden Grove 7.00

B. Garlauskas, Euclid 2.00
V. Jonaitis, Grand Rapids 2.00
A. Jablonskis, Hustville 7.00
B. Scepnavičius,
Mississauga 2.00
M. Šimkus, Chicago 7.00
O. Jarašiūnas, Cleveland 2.00
A. Šukaitis, Hamilton 2.00
K. Tuskenis.
W. Palm Beach 2.00
LB Hot Springs
Apylinkės Valdyba 10.00
K. Stundžia, St. Catharines 5.00
J. Šepetys, Detroit 10.00
B. Macijauskienė,
Point Pleasant Beach 7.00
Dr. R. Sidrys, Streator .. 7.00
ALT S-gos Chicagos
Skyriaus Valdyba 20.00
J. Viltrakis, Venezuela .. 4.00
P. Tamulionis, Cleveland .. 3.00
A. Dagilis, Westland 7.00
L. Barmus, Chicago 7.00
S. Paulius, Chicago 7.00
A. Drasutis, Chicago 3.00
S. Butkūnas, St. Charles 3.00
I. Kaunelis, Detroit 2.00
L. Unguraitis, Cleveland 2.00
J. Ramanauskas, Elizabeth 5.00
A. Karklius, Cleveland .. 10.00
B. Gedvilienė, Willowick 5.00
C. Vilčinskas, Redling .. 3.00
T. Bukaveckas, Chicago .. 7.00
H. Sukauskas, Toronto .. 2.00
M. Tonkūnas, Waterbury 2.00
V. Patašius, Australija .. 3.80
J. Radvenis, Los Angeles 5.00
J. Agurkis, Omaha 7.00
I. ir E. Rydeliai,
Cleveland 10.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

VIKTORIJAI KIKUTYTEI-MURRAY

taip anksti iškeliavus amžinybėn, jos tėvus

METĄ ir KRISTUPĄ KIKUČIUS ir šeimą

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

ALT S-gos East St. Louis
Skyrius

Mylimai Mamytei

A. A.

AGNEI PENKAUSKIENEI

mirus, BIRUTĘ ČYVIENĘ, VYTAUTĄ JUCIŲ ir ALGĮ PENKAUSKĄ su šeimomis
nuoširdžiai užjaučiame

Aldona ir Vytautas
Mauručiai

Didžiam žmogui, Vyrui ir Tėvui

DR. MYKOLUI DEVENIUI

mirus, žmonai ALENAI, dukrai DALIAI BOBELIENEI ir sūnams KESTUČIUI ir ALGIRDUI reiškiame gilią užuojautą

Irena ir Eugenijus
Manomaičiai
W. Roxbury, Mass.